БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 108 (17.986). ● 10 май 1981 йил, якшанба ● Баҳоси 2 тийин.

КЕЧА БАРЧА СОВЕТ ХАЛҚИ ВА ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТ БУЮК ҒАЛАБАНИНГ ЎТТИЗ ОЛТИ ЙИЛЛИГИНИ ЗЎР ТАНТАНА БИЛАН НИШОНЛАДИЛАР

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ЖАСОРАТИ МАНГУ ЯШАЙДИ!

ҚАҲРАМОН ШАҲАР—КИЕВДАГИ ЁДГОРЛИК КОМПЛЕКСИ ТАНТАНАЛИ ВАЗИЯТДА ОЧИЛДИ

КИЕВ. 1981 йил 9 май. Суратларда: «1941 — 1945 йиллар Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» ёдгорлик комплексининг очилишига бағишланган тантанали митингнинг минбари ва ёдгорлик комплексининг очилиши.

ТАСС махсус мухбирлари **В. Егоров** ва **Э. Песов** фотолари.

КИЕВ, 9 май (ТАСС махсус мухбирлари). Улуғ Ватан урушидаги ғалаба ўттиз олти йилдан бери Советлар мамлакатига нур сочиб келмоқда. Бу ғалабага осонликча эришилмади. Ленин партияси раҳбарлигидаги совет халқи узоқ давом этган 1418 кун мобайнида ўз Ватанини, инсониятни разил фашизм вабосидан омон сақлаб қолиш учун даҳшатли уруш йўлларидан ўтди.

Бу ғалаба байрами ҳар бир кишининг дилига азиздир. Ўз Ватанининг озодлиги, порлоқ келажаги учун жон берган 20 миллион ўғил ва қизнинг хотираси билан, уруш жароҳатларига малҳам қўйган, вайроналар ва култепалар ўрнида мамлакатнинг қаддини қайта тиклаб, коммунистик жамият қуришни кўзлаган кишиларнинг хотираси билан азиздир.

Миннатдор авлодлар ўлмас жасорат шарафига улуғвор ёдгорликлар қўймоқдалар. Улар орасида қаҳрамон шаҳар — Киевда қурилган «1941 — 1945 йиллардаги Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» ёдгорлик комплекси муносиб ўрин олади.

Совет халқининг гитлерчилар фашизми устидан қозонган буюк ғалабаси — Совет Армиясининг, партизанлар ва яширин шароитда ишлаганларнинг қаҳрамонона жасоратлари Днепр бўйидаги тепаликда металл, гранит ва мармар воситаси билан абадийлаштирилди.

Ёдгорлик комплекси фронт ва мамлакат ичкариси қаҳрамонларининг ҳайкаллари композицияси галереяси билан очилади. Кираверишда ўрнатилган кулранг бетон устига металлдан қуюлган «Уларнинг жасорати мангу яшайди, уларнинг номлари абадий унутилмайди» деган сўзлар ярқираб турибди. Тош йўл орқали галереядан майдонга ўтилади, бу ердаги мармар ҳовузнинг зилол суви устида Днепрни кечиб ўтаётган совет жангчиларининг гранитдан ясалган ҳайкаллари қад кўтариб турибди.

20 гектарни эгаллаган комплекс составида музей биноси, «Шон-шуҳрат олови» жоми қаҳрамон шаҳарлар хиёбони, ҳарбий техника майдони бор. Бу майдонга машҳур «Катюша»лар, Т-34 танклари, Улуғ Ватан уруши давридаги самолётлар, тўплар қўйилган.

СССР Давлат герби тасвирланган, қўлларига қилич ва қалқон тутган она-Ватаннинг 62 метрли монументи ёдгорликнинг марказий обидасидир.

Ёдгорлик комплексининг территорияси байрамона безатилган. Марказий майдонга В. И. Ленин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларининг портретлари қўйилган. Юқори хиёбонда СССР ва иттифоқдош республикаларнинг байроқлари ҳилпирайди. Ҳар хил қўшин турларининг жангчилари, комсомол-ёшлар қурилиш отрядлари қатнашчилари, суворовчилар, пионерлар саф тортиб туришибди. Уруш ветеранлари, Киев шаҳри ва области меҳнат коллективларининг, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари марказий майдонни тўлдирадилар. Улар транспарантлар, шиорлар, байроқлар, гуллар кўтариб олишган.

Соат 12. Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, Г. В. Романов, Д. Ф Устинов, . В. В. Шчербицкий ўртоқлар минбарга кўтариладилар. Тантанали митинг қатнашчилари уларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар, пионерлар уларга гуллар тутишади. Украина Компартияси ва республика ҳукуматининг раҳбарлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари: КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. М. Александров, Г. Э. Цуканов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. И. Блатов, СССР Мудофаа министрлиги, Уруш ветеранлари совет комитети, қаҳрамон шаҳарлар, Украина областлари делегацияларининг раҳбарлари, ҳарбий бошлиқлар ҳам шу ерда.

Кремль курантининг бонг садолари радио карнайлари орқали Днепр узра таралади. Фанфаралар янграб, тантана бошланганидан дарак беради.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий митингни очиб, бундай дейди:

Мана шу тантанали, завқли дамларда қалбларимиз порлоқ ва юксак ҳис-туйғуларга тўлиб-тошмоқда. Биз ўзимизнинг улуғ ғалабамиз кунида Совет Украинасининг пойтахти — қаҳрамон шаҳар Киевда ёдгорлик комплексини — Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейини очаяпмиз. Бу галги байрам ҳаммамиз учун алоҳида шонли байрамдир. Киевликлар, бутун украин халқи зўр қувонч ва ифтихор ҳислари билан яшамоқдалар — бизнинг тантанамизда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, СССР Мудофаа Кенгашининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежнев иштирок этмоқда.

Ўртоқлар, сизларнинг номингиздан, республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан ҳаммамиз учун қадрли ва ҳурматли бўлган Леонид Ильич Брежневни Украина диёрида яна бир бор чин кўнгилдан, астойдил табриклашга ижозат бергайсизлар.

Азиз Леонид Ильич, бу улуғвор ёдгорликнинг очилиши, бугунги тантанада Сизнинг қатнашишингиз — КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг уруш йилларидаги умумхалқ жасоратини абадийлаштириш тўғрисидаги ғамхўрлигининг яна бир ёрқин ифодасидир, совет кишиларини ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш ишига доимий берилаётган диққат-эътиборнинг яна бир далилидир.

Леонид Ильич, Сизнинг келганлигингиз учун, кўрсатган эҳтиромингиз ва эътиборингиз учун бутун украин халқидан астойдил раҳмат айтамиз.

Ҳозир бўлган кишилар бу сўзларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

В. В. Шчербицкий байрамда қатнашганликлари учун чуқур миннатдорчилик билдиради ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари — СССР мудофаа министри Д. Ф. Устиновни, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришинни, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романовни, тантанага келган делегацияларни, митингнинг ҳамма қатнашчиларини самимий табриклайди.

Бугун, деб давом қилади у, ғалабамизга олиб борган йўл нақадар узоқ ва машаққатли бўлганлиги алоҳида куч билан эсга олинади. Халқимизнинг келгуси авлоди осойишта, озод ва бахтиёр яшамоғи учун бу ғалаба нечоғлик қимматга тушганлигини, қанчадан-қанча одам қурбон бўлганлигини биз ҳеч қачон унутмаймиз.

В. В. Шчербицкий Совет Ватани учун ҳалок бўлганларнинг порлоқ хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эслашни таклиф этади. Шундан сўнг бошланган сукунатда метроном зарблари эшитилиб туради. Бу зарблар қаҳрамонларнинг жасоратларини ҳамиша эсла тутувчи юракнинг уришига ўхшаб кетади.

Совет Иттифоқи билан Украина ССРнинг Давлат гимнлари ижро этилади.

Киевдаги Номаълум солдат қабри ёнидаги мангу машъаладан ўт олдирилган муқаддас алангали машъала ўрнатилган бронетранспортер ёдгорлик жомиға яқинлашади. Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони авиация генерал-полковниги В. Д. Лавриненков Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Г. Г. Голубев, В. А. Колесник ва В. И. Шчербина ҳамроҳлигида жом яқинига келади ва шуҳрат оловини ёқади.

П. И. Чайковский бешинчи симфониясининг улуғвор оҳанги ёдгорлик узра барҳаётлик гимни бўлиб янграйди.

Ёшлар ва уруш ветеранлари қардош халқларимиз жасур фарзандларининг тилларда достон мардлигини хотирлаб Днепрни кечиб ўтиш қаҳрамонлари монументига шон-шуҳрат гулчамбарини қўядилар.

Айни маҳалда Днепрдаги турли байроқлар билан безатилган катерлардан дарё сувига гулчамбарлар туширилади. Кемалар тирик қолган ва ҳалок бўлган қаҳрамонлар шарафига салют беради.

Қаҳрамон шаҳарлар Москва, Ленинград, Киев, Волгоград, Минск, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Тула, Керчь ва қаҳрамон қалъа — Брест делегацияларининг вакиллари она-Ватан монументи остига ўз қаҳрамон шаҳарларининг муқаддас тупроғини қўядилар. Сўнгра улар муқаддас тупроқ солинган капсулаларни қаҳрамон шаҳарлар хиёбонидаги мармар токчаларга жойлаштирадилар. Украина миллий либосидаги йигит-қизлар гулдасталар қўядилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневга сўз берилади. Митинг қатнашчилари Леонид Ильични узоқ давом этган қарсаклар билан табриклайдилар.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз киевликлар! Мамлакатимиз шонли қаҳрамон шаҳарларининг ҳурматли вакиллари!

Азиз ўртоқлар!

Аввало сизларга бугунги, ҳақиқатан ҳам умумхалқ байрами — Ғалаба куни муносабати билан КПСС Марказий Комитети, Олий Совет Президиуми, Совет ҳукуматининг самимий табрикларини топширишга ижозат бергайсизлар. **(Қарсаклар).**

Бепоён мамлакатимизнинг ҳар бир жойида, ҳар бир совет оиласида бу байрам чин қалбдан отилиб чиқадиган зўр ҳаяжон билан, муқаддас ғам-алам ва буюк ватанпарварлик ифтихори туйғуси билан нишонланади. Дарҳақиқат, порох ҳиди анқиб турган бу байрам ҳаммамиз учун қўшиқда куйланганидек, — кўзларда ёш—қалбларда қувонч байрамидир.

Совет халқининг Улуғ Ватан уруши хотирасига ўрнатилган бу муаззам ёдгорлик комплекси айни шу бугун очилаётганлиги жуда тўғри. Уруш бошлангандан то у тугагунча унинг йўлларидан ўтганлигим, Совет Украинасини ва унинг шонли пойтахтини озод қилиш учун бўлган жанглар қатнашчиси сифатида мени бугунги тантанали маросим ғоят тўлқинлантирмоқда.

Улуғ Ватан уруши қирқ йил муқаддам бошланган эди. Ёши каттароқ одамлар 1941 йил 22 июнининг беғубор ёз кунини яхши эсласалар керак. Шу куни империализмнинг энг қора кучлари — қонхўр фашизм кучлари бизнинг мамлакатимизга оловли уруш офатини ёғдирган эди. Улар ўз мақсадларини яширмадилар. Улар социализмни йўқ қилиб ташламоқчи эдилар. Улар капитал зулмини улоқтириб ташлашга журъат этган халқнинг мамлакатини география харитасидан ўчириб ташламоқчи эдилар. Улар бутун инсониятни узоқ вақтларгача ёвузлик, разолат, сурбетларча дағал нодонлик зулматига дучор қилмоқчи эдилар.

Фашизм ўзининг хиёнаткорона агрессиясига узоқ вақт ҳозирлик кўрди. У жаҳон реакциясининг мададига таяниб жуда катта кучни ўз қўлига тўплаб олди. У ўз иттифоқчилари билан биргаликда деярли бутун Европани ва Осиёнинг анчагина қисмини эгаллаб олган эди. Ўша пайтда Ғарбдаги кўп кишиларга фашизмнинг шиддатига ҳеч нарса бардош бера олмайдигандек туюлган эди. Аммо совет халқи фашизм вабоси йўлини қатъият билан тўсди. У Ленин партияси теварагида жипслашиб, ўз мамлакатини, ўз озодлигини, ўзининг ҳаётий идеалларини ҳимоя қилишга отланди. Совет кишиларининг матонати ва қаҳрамонлиги воқеалар боришини ўзгартира олди.

Фашизмга қарши курашда биз ёлғиз эмас эдик. Биз довюрак сафдошларимиз — партизанларни, гитлерчилар босиб олган кўпгина мамлакатлардаги қаршилик кўрсатиш қаҳрамонларини эслаймиз. Биз гитлерчиларга қарши коалициядаги иттифоқчиларимиз солдатларини эслаймиз. Бироқ, биз урушдаги энг асосий оғирлик совет кишисининг зиммасига тушганлигидан иборат аниқ-равшан фактни ҳам унута олмаймиз.

Она-Ватан ўзининг йигирма миллион ўғил ва қизидан жудо бўлди. Улар заводлар ва далаларда меҳнат қаҳрамонлари бўлишлари, инженерлар ёки олимлар, шоирлар ёки космос забткорлари, хуллас одамларга бахт-саодат бунёд этувчилар бўлиб етишишлари мумкин эди. Аммо тақдирнинг тақозоси бошқача бўлиб чиқди. Совет кишиларининг бахт-саодати учун жон фидо қилиш уларнинг қисмати бўлди. Улар ҳам ўз жонларини фидо қилдилар. Ўз ўртоқлари, ўз фарзандлари ва набиралари ўйлаб қўйган режаларни рўёбга чиқара олишлари учун, одамлар тинчликда яшашлари учун жонларини фидо қилдилар.

Фронтда жанг қилган уруш қаҳрамонлари бутун мамлакат, бутун халқ уларга ҳамдам эканини билиб, сезиб турдилар. Фронт ва мамлакат ичкариси ягона бир жабҳа эди. Зотан, уруш йилларида меҳнат вахтасида турган кишилар ҳам ғалабани яқинлаштириш учун ақл бовар этмайдиган ишларни қилишди.

Бугун биз очаётган улуғвор ёдгорлик — уларнинг ҳаммасига — барча ғолиблар шарафига қўйилган ёдгорликдир.

Бу — ҳаёт учун, Ватан бахт-саодати учун, Европа ва бошқа қитъаларнинг халқларини фашизм қуллигидан халос этиш учун жанг қилганлар хотирасига билдирилган миннатдорчилик тимсолидир.

Бу — мамлакат ичкарисида ғалаба қуролини ясаган кишиларга миннатдорчилик ва чуқур ҳурмат тимсолидир.

Фашизмга қарши курашиб, уни енгганларнинг жасорати мангу бўлиб қолди. Бу жасорат асрлар оша яшайверади. **(Қарсаклар).** Уруш аллақачон тугаган бўлса ҳам, ҳалок бўлган қариндош-уруғлар ,полкдош дўстларнинг овози ҳамон жаранглаб турибди. Биз уларнинг чеҳраларини кўриб турибмиз, қўлларимиз улар билан каттиқ қўл қисишиб кўришаётгандек. Биз уларнинг нима дейишганини, биз улар билан нималарни орзу қилганимизни эслаймиз.

Улар ўлимга бўйсунгани йўқ, чунки улар бизнинг қалбларимизда, ишларимиз ва зафарларимизда яшамоқдалар. Иш жабҳасида ва байрамларда ҳам улар биз билан бирга. Биз уларнинг қутлуғ фазилатларини, уларнинг букилмас характерларини, уларнинг революцион идеалларимиз тантанасига сидқидилдан ишонганликларини урушдан кейин дунёга келиб вояга етган авлодларда яққол кўриб турибмиз.

Биз, фронтчилар қирқ бешинчи йилнинг унутилмас музаффар баҳорида бу — сўнгги жаҳон уруши эканига ишонган эдик. Фарзандларимиз портлаш овозларини ва ҳаво тревогасининг чинқириғини ҳеч қачон эшитмасликларига, қон тўкилишини, туғилиб ўсган уйлари жаҳаннам алангасида куйиб кул бўлишини кўрмасликларига ишонган эдик. Мана шу ишонч душман билан ҳал қилувчи олишувда бизга куч бағишлаган эди. Мамлакатимиздаги ва барча қитъалардаги миллион-миллион кишилар шундай деб ўйлаган эдилар. Уларнинг умидлари пучга чиқиши мумкин эмас, пучга чиқмаслиги керак. Бунинг учун Советлар мамлакати қўлидан келган ҳамма ишни қилиб келди ва қилаверади.

Совет халқи тинчлик неъматларидан яхши фойдалана олишини кўрсатди. Фронтчиларнинг, уруш йиллари даҳшати ва маҳрумликларига дучор бўлган барча кишиларнинг ғалабадан кейин мамлакатимиз нақадар қудратли ва кўркам бўлиши тўғрисидаги орзулари ушалди.

Култепалар ўрнида қайтадан бунёд этилган ва ҳар қачонгидан ҳам кўркам тус олган соҳибжамол қаҳрамон шаҳрингиз — Киев бунинг жонли далилларидан биридир. Совет кишиларининг иродаси билан култепалар ўрнида бунёд этилган яна қанчадан қанча шаҳарларимиз бор. Янги турмуш нишоналарини мамлакатимизнинг ҳамма жойида кўриш мумкин. Волга ва Днепр, Енисей ва Ангара бўйларидаги қатор-қатор гидростанциялар, КамАЗ корпуслари ва шу дамгача одам оёғи тегмаган чангалзорлар оралаб ўтган Байкал—Амур магистрали шулар жумласига киради. Тюмень нефти ва гази, космик ракеталар ва одамларнинг тинч турмушига хизмат қилаётган атом, миллион-миллион шинам уйлар, янги мактаблар, университетлар ва театрлар, кўркам болалар боғчалари шулар жумласига киради.

Коммунистик қурилишимизнинг бундан буёнги маршрути КПСС XXVI съезди қарорларида аниқ белгиланган.

Аммо режаларни ҳақиқатга айлантириш учун бизга тинчлик керак.

Халқаро майдондаги воқеалар эса тинчлик ўз-ўзидан келадиган неъмат эмаслигини тобора зўр куч билан эслатиб турибди. Афсуски, шундай эмас. Тинчликка хавф солмоқдалар ва жиддий хавф солмоқдалар. Тинчлик учун курашмоқ керак.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ КИЕВГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 8 май куни Москвадан Киевга жўнаб кетди. У «1941 — 1945 йиллардаги Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» ёдгорлик комплексини очиш маросимига бағишланган тантаналарда қатнашади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов ва тантаналарда Москва делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитети биринчи секретари В. В. Гришин ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетди.

Вокзалда ўртоқ Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. А. Громико, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Г. С. Павлов, И. Г. Павловский, С. К. Цвигун, Г. К. Цинев, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат Ю. М. Чурбанов, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин кузатиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари — КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. М. Александров, Г. Э. Цуканов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. И. Блатов ҳам Киевга жўнаб кетдилар.

КИЕВ ДИЁРИДА САМИМИЙ КУТИБ ОЛИШ

КИЕВ, 9 май. (ТАСС махсус мухбирлари). 9 май ҳамиша Совестлар мамлакати халқларининг хотирасида сақланадиган ва уларни тўлқинлантирадиган кундир. Киевликлар учун эса бу кун қўш тантана бўлди: улар Ғалаба байрамини нишонламоқдалар ва азиз меҳмон — Леонид Ильич Брежневни кутиб олмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» ёдгорлик комплекси очилишига бағишланган тантаналарда қатнашиш учун Украина ССР пойтахтига келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, тантаналарда Москва делегациясига бошчилик қилаётган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келдилар.

Киев вокзалида Леонид Ильич Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, Ленинград делегациясига бошчилик қилаётган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. Ф. Ватченко, республика Министрлар Советининг Раиси А. П. Ляшко шодиёна кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида Украина ССРнинг бошқа раҳбарлари, Киев шаҳар партия комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, республика область партия комитетларининг биринчи секретарлари, ҳарбий бошлиқлар, уруш ветеранлари, донгдор кишилар — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари бор эдилар.

Кутиб олувчилар орасида Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев бошчилигидаги СССР Мудофаа министрлигининг, Уруш ветеранлари совет комитетининг, қаҳрамон шаҳарларнинг, Украина областларининг делегациялари ҳам бор эди.

Киевдаги тантаналарга КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари — КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. М. Александров, Г. Э. Цуканов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. И. Блатов ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келдилар.

Вокзал перронида меҳнат илғорлари Леонид Ильични нон-туз билан кутиб олдилар. Пионерлар гулдасталар тақдим этишди.

Вокзал олдидаги майдон байрамона безатилган: флагштокларда — Совет Иттифоқи ва Украина ССРнинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди, киевликлар қўлларига байрам транспарантларини кўтариб олишган. Катта паннога: «Азиз Леонид Ильич, қаҳрамон шаҳар Киев Сизни қизғин табриклайди!» сўзлари ёзилган.

Ўртоқ Брежнев майдонга чиқади. Киевликлар уни давомли қарсаклар билан кутиб олиб, сидқидилдан табриклайдилар. Фахрий қоровул бошлиғи рапорт беради.

Совет Иттифоқи ва Украина ССРнинг давлат гимнлари ижро этилади.

Л. И. Брежнев ва В. В. Шчербицкий совет жангчилари — пиёдалар, учувчилар, денгизчилар сафи олдидан ўтадилар.

Автомашиналар кортежи Ёдгорлик комплекси томон йўл олади. Қадимий ва абадий навқирон Киевнинг проспектлари ҳамда майдонлари қирмизи байроқлар, паннолар, украин нақшлари билан безатилган. Бутун кўча бўйлаб, биноларда: «КПССга шон-шарафлар!», «Яшасин СССР Конституцияси!», «Яшасин шавкатли СССР Қуролли Кучлари!», «Ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати учун!» деган шиорлар кўзга яққол ташланиб турибди. Оркестр садолари янграмоқда. Ҳамма ёқда одамларнинг шод-хуррам чеҳраларини кўрасиз.

Октябрь революцияси номли майдонда республика етакчи ижодий коллективларининг йиғма хори Совет Ватанига, Ленин партиясига, СССР халқларининг бузилмас дўстлигига бағишланган қўшиқларни ижро этмоқда. Машиналар кортежи тўхтайди. «Арсенал» ишлаб чиқариш бирлашмаси фрезерчиларининг бригадири П. И. Иванов ишчилар синфи, бутун совет халқи тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётганлиги учун, бутун дунёдаги тинчлик манфаатларини кўзлаб қилаётган тинимсиз фаолияти учун республика меҳнаткашлари номидан Леонид Ильич Брежневга самимий миннатдорчилик изҳор қилади.

Автомашиналар ўтиб борган бутун йўл бўйлаб Киевнинг ўн минглаб аҳолиси Леонид Ильич Брежневни шодиёна табриклаб турди.

Е. ИВАНОВ,
А. БЕЛИКОВ.

УМУМХАЛҚ ЭЪЗОЗИ

Минг-минглаб тошкентликлар 9 май Ғалаба куни В. И. Ленин номли майдонга, Номаълум солдат қабри ёнига, урушда ярадор бўлиб шаҳар госпиталларида вафот этган фронтчилар дафн қилинган ҳарбий қабристонга боришди. Советлар мамлакатининг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун тақдирланган орден ва медалларини ярқиратиб ветеранлар, жондан кечиб уларга бахтли ҳаёт яратиб берган солдатлардан миннатдор ёшлар, меҳнат коллективларининг, партия, совет, жамоат ташкилотларининг намояндалари борар эдилар.

Совет халқи барча ғалабаларининг йўлбошчиси ва илҳомчиси В. И. Ленин ҳайкали пойига, Номаълум солдат қабрининг мармар тошларига, Қардошлар мозоридаги мотамсаро она ҳайкали ёнига кўплаб гулчамбарлар ва гуллар қўйилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советидан, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгашидан, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетидан, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан, жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашларнинг коллективларидан гуллар қўйилди.

Гулчамбарлар қўйиш маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Ю. П. Максимов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. Умаров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Р. С. Ашуралиев, В. П. Есин, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ЖАСОРАТИ МАНГУ ЯШАЙДИ!

(Боши биринчи бетда).

Ҳозир капиталистик мамлакатларнинг сиёсатини белгилаб бераётган кишилар орасида зийрак фикрли кишилар оз эмас. Кучга умид боғлаш, социалистик дунё билан муносабатларда урушга умид боғлаш — бизнинг замонамизда телбалик эканини, фақат битта оқилона йўл борлигини, бу йўл тинчтотув яшаш, ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш йўли эканини улар тушунадилар.

Аммо буржуа дунёсида, фақат зўравонлик ва буйруқбозлик категориялари билан фикр юритишга одатланиб қолган давлат арбоблари ҳам борлиги маълум. Ҳақиқатда улар Совет Иттифоқидан ҳарбий устунликка эришиб олишни ўзаларининг энг асосий сиёсий муддаоси деб ҳисоблайдилар. Улар халқаро проблемаларни музокаралар ва ўзаро манфаатли битимлар йўли билан ҳал этиш тўғрисида умуман жиддийроқ ўйламайдилар, башарти ўйлаганларида ҳам бу нарса уларнинг назарида қаердадир ўнинчи ўринда туради.

Улар орасида тинчлик — энг муҳим нарса эмас, тинчликдан ҳам муҳимроқ нарсалар бор, деб очиқдан-очиқ айтаётган кимсалар ҳам учрайди.

Бир ўйлаб кўринг, ўртоқлар. Бундан ҳам даҳшатлироқ позицияни, халқларнинг, шу жумладан ўз халқининг тақдирига, юз миллионлаб кишиларнинг тақдирига бундан ҳам қабиҳона нафрат билан қарашни тасаввур этиб бўладими, ахир!

Эндиликда уруш воситалари, оммавий қирғин воситалари шундай бир кўлам касб этдики, уларни ишга солиш кўп халқларнинг ва бугина эмас — бутун замонавий цивилизациянинг ҳаётини хавф остида қолдириши факт-ку, ахир!

Шу сабабли ҳарбий авантюраларнинг ишқибозлари сиёсатига зарба бериш, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш учун курашиш — ҳозир инсоният ҳаётининг ўзини ҳимоя қилиш, неча минг йиллар давомида одамлар яратган жамики улуғ, олижаноб, бебаҳо нарсаларни ҳимоя қилиш демакдир.

Социалистик мамлакатларнинг ривожига ёки халқларнинг миллий озодлик ва социал адолат йўлидаги курашига дўқ-пўписа, иқтисодий қамал ёки ҳарбий агрессия қилиш орқали халақит бериш билан боғлиқ бўлган ҳар қандай мўлжаллар нақадар бемаъни экани ҳақида гапириб ҳам ўтирмайман. Иккинчи жаҳон уруши ва урушдан кейинги ўттиз беш йил мана шундай методлар империалистларга фойда келтириши у ёқда турсин, аксинча улар умид қилган натижаларнинг тескарисини келтириб чиқаришини етарли равишда кўрсатди. Бироқ, тарих сабоқлари айрим кимсаларга кор қилмаяпти, шекилли.

Совет Иттифоқига келганда эса, бизнинг сиёсатимиз хусусидаги уйдирмалар, туҳмат ва дўқ-пўписаларни биз биринчи марта эшитаётганимиз йўқ. Бизни чўчитиб бўлмайди. Бизнинг асабимиз мустаҳкам, биз обдон чиниққан кишилармиз. (Давомли қарсаклар). Биз қуролланиш пойгасининг тарафдорлари эмасмиз, биз унга қаршимиз. Биз қуролланиш пойгаси домига ташланаётган маблағдан мутлақо бошқа ишлар учун фойдаланган бўлур эдик. Аммо бизни мажбур қиладиган бўлсалар, урушқоқ империализмнинг ҳар қандай дағдағасига биз тез ва самарали жавоб берамиз. (Давомли қарсаклар). Чунки ўз мамлакатимизнинг ва иттифоқчиларимизнинг хавфсизлигини таъминлаш, совет халқи учун мустаҳкам тинчликни таъминлаш — бизнинг энг биринчи, энг муқаддас бурчимиздир. (Қарсаклар).

Урушнинг олдини олиш мумкинлигини урушдан кейинги йилларнинг тажрибаси исботлаб турибди. Ўттиз беш йил мобайнида қанчадан-қанча хавф-хатар пайдо бўлмади дейсиз! «Совуқ уруш» бўлди. Хавфли ва, айтиш мумкинки, қалтис пайтлар бўлди. Бироқ, империалистлар инсониятни жаҳаннам ўтига гирифтор қила олмадилар.

Биз ўз салмоғимиз билан, ўз сиёсатимиз билан халқаро иқлимга таъсир ўтказа олдик, уни анчагина хавфхатарсиз қила олдик. Бутун ўн йил мобайнида халқаро муносабатлар кескинликни юмшатиш белгиси остида ривожланди. Бу — етмишинчи йилларнинг энг қимматли ютуғидир. Бу ютуқ Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатлар, замонамизнинг барча соғлом фикрли кучлари биргаликда сабот билан қилган ғайрат-ҳаракатларнинг самарасидир.

Қўрқув ва ҳадиксираш, ёлғон ва нафрат — тинчликнинг энг ёмон душманларидир. Империалистик реакция эса худди мана шу душманларни ишга солиб, халқаро кескинликни кучайтирмоқда.

Ҳозирги вазиятда эҳтиёткорлик ва вазминлик қилиш ҳамда шу билан бирга бир битимга келиш йўлида, халқаро ишонч йўлида ҳалол, дадил куч-ғайрат сарфлаш ҳар қачонгидан ҳам зарур.

Ўртоқлар! КПССнинг яқинда бўлиб ўтган съезди Совет Иттифоқи халқаро сиёсатининг олий мақсади — тинчлик эканини тасдиқлади. Съезд илгари сурган ташаббуслар комплексини одамлар 80-йиллар учун Тинчлик программаси деб атадилар. Янги уруш тарғиботчиларининг хатарли режаларига қарши курашда, мустаҳкам тинчлик учун курашда бутун ер юзининг халқлари бизга ҳамдам эканликларини яхши биламиз! (Қарсаклар).

Программани ўртага ташлаш — ишнинг охири эмас, балки бошланишидир, албатта. Бунинг учун ҳали зўр бериб ишлаш, сабот билан курашиш керак бўлади. Биз тинчликни мустаҳкамлаш иши билан фақат ўзимиз шуғулланишни даъво қилмаймиз. Биз кенг миқёсдаги мулоқот тарафдоримиз, бинобарин, ҳар қандай амалий ғояга ҳамиша диққат-эътибор билан қараймиз.

Музокаралар қаерда ўтмасин, қайси проблемага бағишланмасин, биз тинчлик ва тинч ҳамкорлик манфаатларини диққат марказига қўйиб келдик ва қўяверамиз.

Биз, империалистлар келтириб чиқараётган тангликлар, ҳарбий можаро манбаларининг тугатилиши учун, эълон қилинган ва эълон қилинмаган урушлар тўхтатилиши учун курашиб келдик ва курашаверамиз.

Халқаро вазият ёмонроқ ёки яхшироқ бўлиши мумкин, аммо тўғри йўлдан четга чиқмаслик жуда муҳимдир. Биз кескинлик шаштини пасайтириш учун, кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш, уни янада ривожлантиришни таъминлаш учун кунт билан ишлайверамиз. Бу энг муҳим масаладир.

Биз бегубор ва олижаноб мақсадларни кўзлаймиз. Бизнинг қудратимиз зўр. Бироқ, биз бу қудратни ҳеч қачон халқлар зарарига ишлатмаймиз. Бу қудрат тинчлик ишига хизмат қилмоқда ва хизмат қилаверади. (Давомли қарсаклар).

Бошқа давлатларнинг озодлиги ва хавфсизлиги — бизнинг ўз озодлигимиз ва хавфсизлигимизнинг муҳим шартидир. Айни вақтда бизнинг ўз озодлигимиз ва хавфсизлигимиз — бошқа мамлакатлар эркин ва мустақил ривожининг зарур шартидир.

Ўз тарихи билан жонли алоқани доим сезиб турган, ўз тарихий анъаналаридан энг яхшисини танлаб олиб, уни шу куннинг мулкига айлантира оладиган халқ улуғ халқдир. Совет халқига бу ажойиб фазилат тўла-тўкис тааллуқлидир. Бу ёдгорликнинг очилиши эса шуннинг яна бир далилидир. (Қарсаклар).

Днепр соҳилида қад кўтарган мана шу муаззам ёдгорлик комплекси барча совет кишилари учун азиз бўлиб қолишига аминман. У ҳамиша ҳаётнинг ўлим устидан, ақл-заковатнинг телбалик устидан, эзгуликнинг ёвузлик устидан ғалабаси рамзи бўлиб қолаверади. (Давомли қарсаклар).

Қаҳрамон халқ, ғолиб халқ — совет халқига шоншарафлар! (Гулдурос давомли қарсаклар).

Ер юзида тинчлик тантана қилаверсин! (Гулдурос давомли қарсаклар).

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

* * *

Улуғ Ватан урушининг ветерани, «Донецкуголь» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Октябрьское» шахта бошқармаси проходкачиларининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Д. А. Куропятник микрофон ёнига келади.

Азиз Леонид Ильич, уруш ветерани сифатида сидқидилдан сизга шуни айтишни хоҳлайманки, ҳамма кишиларимиз республика учун шу катта воқеада шахсан иштирок этаётганлигингизни юксак қадрлайдилар. Душман бостириб кирган йиллардаги умумхалқ жасорати тўғрисида айтган ажойиб сўзларингиз бизни гоят тўлқинлантириб юборди. Ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг хотирасини абадийлаштириш тўғрисида, жанговар шоншуҳратимизнинг ворислари — ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тўғрисидаги буюк ғамхўрликлар учун жонажон Ленин партиясига, азиз Леонид Ильич, шахсан сизга сидқидилдан ташаккур!

Барча маънавий ва жисмоний кучларни тўла ишга солиш, қони ва жони эвазига Ватанининг шарафи ва мустақиллигини ҳимоя қилиб қолган совет халқининг жасорати ҳеч қачон унутилмайжак. Буюк Ғалаба Советлар мамлакатидаги барча халқларнинг, аввало улуғ рус халқининг биргаликдаги куч-ғайратлари билан тобланганлигини биз ҳамиша эсда тутамиз. Шунинг учун ҳам Киев шаҳри озод этилганлигига бағишлаб 1943 йилнинг ноябрида ўтказилган митингда мана шу тепаликдан илк миннатдорчилик сўзлари буюк рус халқи шаънига айтилганди. Ҳозир айни шу ерда, Днепр тепасида шу улкан ёдгорлик очилаётганлигининг чуқур бир рамзий маъноси бор.

Бугун Ғалаба кунида мен Ленинград ва Новгород бўсағаларидаги, Болтиқ бўйи ва Польшадаги жангларда, Берлин учун олиб борилган жангда қатнашган киши сифатида совет кишиларини фашизмга қарши курашга жипслаштирган Ленин партиясининг кучини яна бир карра таъкидлаб ўтмоқчиман. Фронтчи ветеранлар сиёсий ходимлар — комиссарларнинг: «Коммунистлар, олға!» деган оташин сўзларини ҳамиша эслайдилар. Бу даъват жангчини ҳам, генерални ҳам руҳлантирганди. Бу даъват жангда кучимизга-куч қўшганди. Урушдан кейинги тикланиш ва қўриқ ерларни забт этиш солдатлари шу даъватга содиқ бўлиб қолдилар, бу даъват БАМ қурувчиларининг ишларида, кундалик оддий ишларимизда ҳам барҳаёт.

Биз, ишчи кишилар тинчлик меҳнат ва фақатгина меҳнат билан қўлга киритилишини яхши биламиз. Донбасс меҳнаткашлари Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини ҳар бир смена, ҳар бир ишчи куни билан мустаҳкамлаб бормоқдалар, КПСС XXVI съездининг қарорларини амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Йил бошидан бери Донецк областининг шахтёрлари пландан ташқари 1 миллион 300 минг тонна кўмир қазиб чиқардилар. Улар ўз ишлари билан партиянинг тинчликсевар ички ва ташқи сиёсати учун овоз бермоқдалар.

Бугунги кунда тинчлик жиддий хавф остида турибди. Биз буни яхши биламиз. Азиз Леонид Ильич, биз ўз давлатимизнинг қудратига ишонганлигимизни ҳамда фидокорона меҳнатимиз билан шу қудратни кучайтиришга тайёрлигимизни сизга ишонтириб айтмоқчимиз. Партия ишчилар синфига ҳамиша ишонавериши мумкин.

Д. А. Куропятник ҳамкасб ўртоқлари номидан гапириб, барча совет кишиларининг фаровонлиги, тинчлик йўлидаги толмас фидокорона фаолияти учун ўртоқ Л. И. Брежневга самимий миннатдорчилик билдирди ва Донбасс шахтёрлари Улуғ Ватан урушининг қаҳрамонлари ҳимоя этиб, жанг қилган ишга бундан буён ҳам содиқ қолаверадилар, деб ишонтирди.

Киев-Святошин районидаги «Шпитьковский» совхозининг машинада сут соғиш оператори, СССР Давлат мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. П. Сологуб сўзга чиқади.

Азиз Леонид Ильич, сизнинг нутқингизни гоят ҳаяжон билан тингладим. Бизнинг ҳамма эзгу ўй-фикрларимиз ҳамда ҳар бир совет кишиси учун энг азиз нарса — тинчлик тўғрисидаги ҳистуйғуларимиз шу нутқда акс эттирилган. Тўрт боланинг онаси мендек оддий меҳнаткашга бу гаплар, айниқса, яқин ва тушунарлидир. Дунёримиз янги муддиш уруш алангасини кўрмасин, ҳеч ким ҳеч қачон жудолик аламини тортмасин.

1945 йилнинг 8 майида, Буюк Ғалабага бир кун қолганида менинг отам ҳалок бўлди. Шашқатор кўз ёши тўккан онагинам биз — уч болани қучоқлаб: «Отадан айрилдик» деган кунни ҳамиша ёдимда тутаман.

Тинчлик — инсон учун энг буюк неъматдир! Партиямиз, унинг Марказий Комитети, Совет ҳукумати, азиз Леонид Ильич, шахсан ўзингизнинг ер юзида тинчликни сақлаш учун, халқнинг бахт-саодати учун нақадар кўп ишлар қилаётганликларингизни барча совет кишилари сингари биз, совет хотин-қизлари ҳам яхши биламиз. Шулар учун сизга сидқидилдан қизғин ташаккур! Биз жонажон партиямизнинг доно ички ва ташқи сиёсатини, унинг ленинча Тинчлик программасини астойдил қўллаб-қувватлаймиз. КПССнинг XXVI съездида мен ана шу программа учун, планетамизда тинчлик бўлиши учун барча делегатлар билан бирга овоз бердим.

Зарбдор меҳнат — тинчлик учун курашнинг энг яхши усулидир. Орденли Киев области қишлоқларининг меҳнаткашлари янги беш йилликнинг биринчи йилини уюшқоқлик билан бошлаганликларини алоҳида мамнуният ҳислари билан айтмоқчиман. Кўкламги дала ишлари энг яхши агротехника муддатларида ўтказилмоқда, жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлиги ошмоқда.

А. П. Сологуб Совет Украинаси қишлоқларининг меҳнаткашлари севикли Ватанимизни бой ва кўркам бўлиши учун бундан буён ҳам ҳамма ишларни қилаверадилар, деб ваъда берди.

СССР мудофаа министрининг ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали К. С. Москаленкога сўз берилади.

Бу улуғвор ёдгорлик ҳар бир совет кишиси учун муқаддас байрам куни — Буюк Ғалаба куни очилаётганлиги гоят рамзий маъно касб этади, дейди у.

Совет халқи, унинг Қуролли Кучлари ўлмас жасоратининг гултожи бўлиб қолган 1945 йилнинг 9 май куни бизнинг давлат ва ижтимоий тузумимиз ғалабасини, Коммунистик партия мустаҳкам жипслаштирган ишчилар синфимиз, колхозчи деҳқонларимиз ва зиёлиларимизнинг, барча совет халқининг ғалабасини нишонлади.

Леонид Ильич Брежнев бутун уруш давомида ҳаракатдаги армияда бўлди. У кўпгина йирик операцияларни, шу жумладан Украинани озод этиш операциясини ҳам ишлаб чиқиш ва амалга оширишда қатнашди, қўшинлар ичида жуда катта ташкилий ва сиёсий ишлар олиб борди. Шу даҳшатли уруш йилларида Леонид Ильичнинг иш услубида Ленин типидаги атоқли ташкилотчи ва сиёсий арбоб ҳислатлари чиниқиб, унинг бутун кейинги давлат фаолияти ва сиёсий фаолиятида ёрқин из қолдирди.

Ленин партиясидан илҳом олган совет кишилари, армия ва флот жангчилари империализмнинг энг қора кучи — Германия фашизмини тор-мор келтириб, Европадаги кўпгина мамлакатларни гитлерчилар асоратидан озод этдилар.

Буюк Совет Иттифоқимиз халқларининг туғишган оғаси — Украина халқи ҳам фашистлар Германиясини тор-мор келтиришга муносиб ҳиссасини қўшди. Украинанинг мард ўғлонлари ва қизлари Улуғ Ватан урушининг ҳамма фронтларида манфур душманни аёвсиз янчдилар, душманнинг орқа томонида жанг қилдилар. Украина меҳнаткашлари барча совет кишилари билан заводларда ва далаларда, Урал, Сибирь, Қозоғистон, Ўрта Осиё ва Закавказьенинг корхоналари ва далаларида ғалаба учун фидокорона меҳнат қилдилар.

Бугун очилаётган ёдгорлик комплексида совет жангчилари, мамлакатимиздаги барча миллатларнинг вакиллари Украинани манфур душмандан нақадар жўшқин жанговар жасорат билан озод этганликлари ёрқин акс эттирилган. Днепр учун олиб борилган жангнинг ўзидагина солдат, сержант, офицер ва генералларимиздан 2500 дан ортиқ киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди.

Украина ССР пойтахтида ёдгорлик комплексининг очилиши — халқ хотираси ўчмаслиги, абадийлигининг яна бир ёрқин далилидир.

Фашизмга қарши буюк жанг қаҳрамонларининг шонли жасоратлари бугун коммунизм бунёдкорларининг фидокорона меҳнатларида, армия ва флот жангчиларининг ишларида яшамоқда.

Азиз Леонид Ильич, шу тантаналарда Советлар мамлакати Қуролли Кучларидан вакил сифатида сизни ишонтириб айтамизки, қаҳрамон шаҳар Киев ва бутун Украина меҳнаткашлари, совет жангчилари ўз муқаддас бурчларини, Ватаннинг хавфсизлиги, социализм ғалабалари учун масъулиятини чуқур англайдилар.

Совет жангчилари Ленин партиясининг ички ва ташқи сиёсатини, партия XXVI съездининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг қуролланиш пойгасини чеклаш, халқаро вазиятни соғломлаштириш, уруш чиқишига йўл қўймаслик борасидаги янги таклифларини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Улар армия билан флотнинг жанговар тайёрлигини муттасил оширишга, КПСС XXIV ва XXV съездларида эълон этилган ва партиянинг XXVI съездида тагин ҳам ривожлантирилган Тинчлик программаси амалга оширилишини пухта гарантиялашга маҳкам бел боғлаганлар.

Уруш ветеранлари совет комитети раисининг биринчи ўринбосари, Украина ССР Олий Совети Президиуми ҳузуридаги Улуғ Ватан урушининг собиқ партизанлари иши комиссиясининг раиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. Ф. Федоров митинг қатнашчиларига мурожаат этиб, бундай деди:

Ҳозирги тантаналар ҳар биримизнинг қалбимизни буюк ифтихор ҳисларига тўлдиради. Леонид Ильич, тинч бунёдкорлик руҳи билан йўғрилган нутқингизни зўр эътибор билан тингладик. Уруш ветеранлари тўғрисидаги, уруш йилларининг ҳамма оғирликларини бошидан кечирган кишилар тўғрисидаги самимий сўзларингизни бутун қалбимиз билан қабул қилдик. Партия ва ҳукумат улар тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар, Ватанни ҳимоя этган кишиларнинг жасоратлари тарихда абадийлаштирилмоғи учун ҳамма ишларни қилмоқдалар. Бугун, унутилмас Ғалаба кунида шу ажойиб ёдгорлик комплексининг очилаётганлиги бунга далилдир.

Ёдгорлик экспозициясида совет кишиларининг душман орқасидаги курашини кўрсатишга муносиб ўрин берилган. Украинанинг ўзидагина икки миллиондан кўп киши шундай кураш олиб борди. Республикамиз территориясида иш кўрган яширин Украина КП(б) Марказий Комитети, 23 та яширин область партия комитети, юзлаб шаҳар ва район партия комитетлари, минглаб партия ва комсомол ташкилотлари ҳамда группалари душманга умумхалқ зарбасининг сафарбар этувчи кучи бўлди. Одамлар яширин партия комитети ишлаб турибдими, демак партия ўзлари билан бирга эканлигини, бинобарин Совет ҳокимияти енгилмаслигини билардилар!

Бу кун мен жанговар ўртоқларим — фашизмга қарши аёвсиз олишувда қаҳрамонларча ҳалок бўлган яширин партия комитетларининг секретарлари, партизан отрядлари ва қўшилмаларининг довюрак командирлари, комиссарлари, жангчилари тўғрисида ўйлайман. Халқ урушининг қаҳрамонлари, сизни ҳеч қачон унутмаймиз! Сиз келгуси авлодлар учун мардлик, матонат ва қаҳрамонлик тимсоли сифатида ҳамиша яшайсиз!

Ҳар биримиз партия, унинг ленинча Марказий Комитети туфайли Ватанимиз тинч осмони остида яшаш ва меҳнат қилиш бахт-саодатига эришдик. Леонид Ильич, солдат жасоратининг қадр-қимматини бошқа ҳар кимдан ҳам яхшироқ биладиган жанговар қардошимиз, ветеран жангчи, армиянинг шонли комиссари, Сизга алоҳида миннатдорчилигимизни изҳор этамиз. Сиз Коммунистик партия ва Совет давлатининг доно раҳбари сифатида улкан куч-ғайратингиз, беором қалбингизнинг бутун қўрини тинчлик ишига, коммунизм қуриш ишига сарфлаб келяпсиз. Шулар учун Сизга кўп раҳмат!

Қизил байроқ орденли Киев ҳарбий округининг жангчилари ёдгорлик комплекси очилишига бағишланган тантаналардан астойдил завқланмоқдалар, дейди **лейтенант А. Л. Цибизов.** Леонид Ильич, бугунги унутилмас воқеада иштирок этаётганлигингиз ана шу ҳис-ҳаяжонни ўн карра кучайтирмоқда. Сиз улуғ Ғалабага шахсан катта ҳисса қўшганлигингиз бизга яхши маълум. Жанговар ва меҳнат зафарлари мана шу ёдгорликда абадийлаштирилган барча қаҳрамонларнинг мардлигига қойил қолганимиз каби биз ҳамиша Сизнинг мардлигингизга ҳам қойил қолмоқдамиз.

Биз фашизмга қарши курашда совет жангчилари кўрсатган жасорат олдида бош эгамиз.

Мана шу тантанали дақиқаларда мен, Совет Армиясининг ёш офицери, Ватанимизнинг миллионлаб ҳимоячилари орасида менинг отам Леонид Герасимович Цибизов ҳам бўлганлигини англаб, зўр ифтихор туйғусини бошдан кечирмоқдаман. Днепрни кечиб ўтганлиги ва Киев шаҳрини озод қилганлиги учун у Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди. Очилаётган ёдгорлик комплекси жанговар шоншуҳрат залида уруш қаҳрамонларининг бошқа минглаб номлари орасида унинг номи ҳам бор.

Оталарнинг шон-шуҳратига муносиб бўлиш авлодларнинг қаҳрамонона эстафетасини шараф билан олиб бориш — бизнинг фарзандлик бурчимиздир! Биз, жангчилар учун партия XXVI съездининг талаби — совет халқининг тинч бунёдкорлик меҳнатини пухта ҳимоя қилиш тўғрисидаги талаби энг асосий буйруқ сифатида янграмоқда.

КПСС Марказий Комитетига, Леонид Ильич, Сизга шуни маълум қиламизки, съезд қарорларини округ қўшинлари сабот билан амалга оширмоқдалар. Жанговар маҳорат ерда ва осмонда кечасию кундузи такомиллаштирилмоқда. Коммунистларнинг ленинча партияси бизни Ватан манфаатлари йўлидаги жанговар меҳнатга илҳомлантирмоқда. Бизни халқимизнинг сўнмас мардлик ва қаҳрамонлик анъаналари илҳомлантирмоқда. Бизни енгилмас ва тилларда достон бўлган Совет Армиясининг шон-шуҳрат билан бурканган жанговар байроқлари илҳомлантирмоқда.

Империалистик агрессорлар шуни билиб қўйсинларки, биз Ватанни ҳимоя қилиш учун бутун кучимизни, зарур бўлиб қолган тақдирда эса жонимизни ҳам аямаймиз.

В. В. Щербицкий микрофон ёнига келади. У бундай дейди: Леонид Ильич, Сизнинг гоят самимий нутқингиз шу митингда иштирок этаётган ҳар бир кишини, тантаналаримизни телевидение орқали кузатиб, радио орқали тинглаётган миллионлаб кишиларни, турли авлодларга мансуб кишиларни астойдил тўлқинлантиради.

Бошдан кечирилган уруш тўғрисида Сиз билдирган фикрлар, ер юзида тинчликни сақлаб қолиш ҳақидаги гоят зўр ғамхўрлик билан билдирилган фикрлар барча совет кишиларининг ҳис-туйғулари ва орзу-умидларини ифода этади. Шу фикрлар биз учун муқаддас бўлган кунда, уни Сиз, Ғалабанинг чинакам қадрига етадиган киши, тинчлик манфаатлари йўлидаги баҳодирона меҳнат туфайли бутун тараққийпарвар инсониятнинг чуқур ҳурмати ва самимий миннатдорчилигига сазовор бўлган киши айтганлигининг рамзий маъноси бор.

Сизнинг нутқингизда партиямиз ва Совет давлати ташқи сиёсатининг мусаффо ва олижаноб мақсадлари жуда яққол ифода этилган. Сизнинг бу нутқингизни шубҳасиз планетадаги барча софдил кишилар маъқуллаб кутиб оладилар. Бу нутқ ўтган уруш сабоқларини писанд қилмай дунёни ядро ҳалокатига дучор қилишга интилаётган кимсаларга огоҳлантириш бўлиб янгради. Айни вақтда бугун Сиз айтган гаплар гоят буюк неъмат бўлган тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолиш кераклигигагина эмас, шу билан бирга уни қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолиш мумкинлигига ҳам ишонч бахш этади.

Бу йил Ғалаба кунини байрам қилиш ленинчи партиямиз XXVI съезди қарорларининг қудратли, илҳомбахш таъсири остида ўтмоқда. Съезд қарорларини коммунистлар, бутун халқимиз астойдил қўллаб-қувватладилар. Шундай якдиллик билан маъқуллаш жамиятимизнинг мустаҳкам жипслигидан социализм қурилиши давомида чиниққан, Улуғ Ватан уруши гирдобида синалган партия билан халқнинг тош-метиндек бирлигидан далолат беради.

Бугун очилаётган ёдгорлик — совет халқимиз ва унинг қаҳрамонона армияси мислсиз матонати тўғрисида гранит билан бронзада мужассамлаштирилган алангали қиссадир. Мана шу улуғвор ёдгорлик украин халқи жонажон Ленин партиясидан, шавкатли жангчилар ва партизанлардан, мамлакат ичкарисидаги меҳнаткашлардан, улуғ ғалабамизни таъминлаган барча кишилардан астойдил миннатдор эканлигининг мангу далили бўлади.

Музей залларининг деворларида, деб давом қилди нотиқ, Украинани озод қилган ва унинг шаҳарлари номи билан аталган мингдан кўпроқ ҳарбий қисмлар ва қўшилмаларнинг, душманнинг орқа томонида ҳаракат қилган юзлаб партизан отрядлари, яширин партия ва комсомол ташкилотларининг номлари ёзиб қўйилган, Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган 11 минг 612 шавкатли жангчи ва мамлакат ичкарисидаги 201 меҳнаткашнинг номи бу ерда абадулабад олтиндек товланиб туради.

Россия ва Украина, Белоруссия ва Болтиқ бўйи, Кавказ ва Қозоғистон, Молдавия ва Ўрта Осиёнинг ўғил ҳамда қизлари манфур душманни жонажон диёрдан қувиб чиқармоқ учун ҳаёт-мамот жангига елкама-елка бордилар. Уларнинг номлари биз учун муқаддас, уларнинг жасорати ўлмасдир.

Музейдаги саккиз мингдан кўпроқ экспонатнинг ҳар бири замондошларимиз ва авлодларимиз мислсиз жангнинг кўламлари ва қандай ўтганлигини яхшироқ тушуниб олишларига, бутун вужуди ва қалби билан ҳис этишига, Ғалабамизнинг жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини англаб олишига ёрдам беради.

Бу ажойиб ёдгорлик комплекси атоқли совет ҳайкалтароши Евгений Викторович Вучетичнинг режасига мувофиқ Москва ҳамда Киев архитекторлари ва ҳайкалтарошларидан В. Д. Елизаров, Е. Н. Стамо, В. З. Бородай, Ф. М. Согоян, Г. Н. Кислий ва бошқалардан иборат авторлар коллективи, республикадаги бир қанча министрликлар ҳамда идораларга қарашли корхоналар ва ташкилотлар иштирокида «Главкиевгорстрой» лойиҳачилари ва қурувчилари томонидан яратилди.

Комплексни барпо этиш чинакам халқ қурилишига айланди. Бу қурилишда Улуғ Ватан урушининг ветеранлари, Киев ва республика областларининг меҳнаткашлари, студентлар ва ўқувчилар, жангчилар қатнашдилар. Музейнинг буюртмаларини Москва, Ленинград, қардош иттифоқдош республикаларнинг кўпдан-кўп коллективлари бажардилар.

В. В. Щербицкий Украина Компартияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан архитекторлар, ҳайкалтарошлар, рассомлар, лойиҳачилар, қурувчилар ва монтажчиларга — мазкур комплексни яратишга ўз ҳиссасини қўшган барча кишиларга самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Инсон ақл-заковати ва қўлларининг ажойиб ижоди билан бунёд этилган Днепрнинг мана шу баланд соҳилида туриб биз қадимий ва абадий навқирон Киевга фахрланиб назар ташлаймиз деб сўзида давом этди у. Бизнинг кўз ўнгимизда ўзининг шонли 1500 йиллигини кутиб олаётган қаҳрамон шаҳар, меҳнаткаш шаҳарнинг кўркам манзараси намоён бўлади.

Совет Украинасининг пойтахти таниб бўлмас даражада ўзгариб, гўзаллашиб қолди. Урушдан кейинги йиллар мобайнида бутун республика ҳаётида кўлами жиҳатидан кенг, чуқур сифат ўзгаришлари юз берди. Ана шуларнинг ҳаммаси социализмнинг туб афзалликлари, халқлар қардошларча дўстлигининг ҳаётбахш кучи туфайли, Ленин партиясининг синалган раҳбарлиги туфайли қўлга киритилди. Ленин партияси тинчликни сақлаб қолиш учун изчиллик билан курашмоқда, совет халқини коммунистик бунёдкорлик йўлидан комил ишонч билан бошлаб бормоқда. Мамлакатимизни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг улуғвор программасини, саксонинчи йилларнинг чинакам тинчлик программасини олға сурган КПСС XXVI съезди буни янги куч билан тасдиқлади.

Барча совет кишилари каби Украина меҳнаткашлари ҳам ўзининг ленинчи партиясига батамом ишонадилар, унинг ички ва ташқи сиёсатини, Марказий Комитетнинг, содиқ ленинчи тинчлик ва коммунизм учун толмас курашчи Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг собитқадам ва самарали фаолиятини маъқулламоқдалар.

Биз эга бўлган нарсаларнинг ҳаммаси халқнинг меҳнати билан вужудга келтирилган. Социалистик Ватанимиз куч-қудрати ва янада гуллаб яшнашининг манбаи — меҳнат ва фақат меҳнатдир. Совет Украинасининг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, халқ зиёлилари буни чуқур англаб, КПСС XXVI съездининг қарорларини, ўн биринчи беш йиллик планларини бажариш учун курашда ўзларининг куч-ғайратларини кўпайтирмоқдалар.

Тантанали митинг ёпиқ деб эълон қилинади. СССР ва Украина ССР давлат гимнлари янграйди. Тўплардан олти марта ўқ узиб берилган салют садолари гумбурлайди. Днепр осмони байрам мушакбозлиги билан нурафшон бўлади.

Уруш ветеранлари, суворовчилар билим юртининг барабанчилари, қўшинлар уч турининг жангчилари — пиёдалар, учувчилар, денгизчилар йиғма ҳарбий оркестрнинг садолари остида тантанали марш билан шахдам одим ташлаб минбар олдидан ўтадилар.

Леонид Ильич Брежнев музейга кираверишдаги қирмизи лентани қирқади ва республика раҳбарлари ҳамда тантаналарга келган меҳмонлар билан бирга экспозицияларни кўздан кечира бошлайди. Музей директори, истеъфодаги генерал-майор В. А. Козлов изоҳлар бериб турди. Фотосуратлар, жанговар байроқлар, хатлар, кундаликлар, уруш йилларидаги варақалар, қурол-яроғларнинг намуналари Ватанимиз қаҳрамонона ўтмишининг саҳифаларини тиклайди. Залдан-залга ўтиб борган сари Улуғ Ватан урушининг тарихий босқичлари: гитлерчиларнинг дастлабки зарбаларига дуч келган совет чегарачиларининг мислсиз мардлиги; Брест қалъасини, Одесса, Киев, Минск, Севастополь, Ленинград, Тула, Новороссийск, Керчнинг қаҳрамонона мудофааси; немис галаларининг Москва остонасида тор-мор этилиши; буюк Сталинград жангида қозонилган Ғалаба ва Кавказ мудофааси; Кичик ер қаҳрамонларининг жасорати, Курск ёйидаги жанглар ва Днепрни кечиб ўтиш; Совет Иттифоқи территориясидан душманнинг батамом қувиб чиқарилиши, Европа халқларини фашистлар зулмидан халос қилиш кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўша олис ва хотирага ҳамиша яқин йилларнинг ёдгорликларини эътибор бериб кўздан кечиради: унинг учун бу нафақат тарих — Л. И. Брежнев бу тарихнинг актив иштирокчиси бўлган. Томошабинлар бригада комиссари Л. И. Брежневнинг Шимолий Кавказ фронти Сиёсий бошқармаси томонидан берилган гувоҳномасини, унинг ёзувлари бўлган иш блокнотини зўр қизиқиш билан ўқийдилар. Ана шу ва бошқа кўпгина ҳужжатлар ҳамманинг кўриши учун биринчи марта қўйилган.

Леонид Ильич 18-армиядаги полкдошлари унга совға қилган ПО-2 самолёти модели олдида тўхтаб, ишдаги сафдошлари уруш қатнашчилари билан қизғин суҳбатлашади. 1942 йилнинг жазирама ёзида Сальск даштларида олдинги марраларга бораётган унинг самолётига фашистларнинг «мессершмитт»и ҳужум қилиб, шикаст етказганлиги эсга келгандир эҳтимол. Мардлик ва вазминликкина Брежневнинг ана шу нойлож бўлиб кўринган аҳволдан шараф билан қутулишига имкон берди.

Музей экспонатлари КПСС XXVI съезди белгилаган вазифаларни муваффақиятли ҳал этаётган совет кишиларининг юксак меҳнат ғайрати тўғрисида ҳам ҳикоя қилади.

Леонид Ильич Брежнев Е. В. Вучетичнинг «Қиличлардан омоч ясаймиз» деган бронза скульптурасини музейга совға қилиб топширди.

КПСС ва Совет давлатининг бошлиғи фахрли меҳмонларнинг фикр-мулоҳазалари китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирди:

«Киев шаҳрида барпо этилган ажойиб ёдгорлик комплекси — «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан уруши тарихи Украина давлат музейи» комплексини ниҳоятда тўлқинланиб кўздан кечирдим. Унинг бунёдкорларига катта раҳмат. У буюк Ғалабани курашиб қўлга киритган кишиларга абадий ёдгорлик бўлиб қолсин. Тинчлик — ер юзидаги энг катта неъмат эканлигини кишиларга ҳамиша эслатиб турсин. Тинчликни бутун куч билан асраш ва мустаҳкамлаш керак».

ҒАЛАБА БАЙРАМИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

КИЕВ, 9 май. (ТАСС). Бугун Украина Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати Ғалаба байрами муносабати билан ҳамда Украина ССР пойтахтидаги тантаналарда қатнашиш учун келган делегациялар шарафига зиёфат бердилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ҳозир бўлганларнинг ҳаммасини Ғалаба байрами билан самимий қутлади. У айтдики, ҳар бир совет кишиси — Улуғ Ватан урушида қатнашмаган бўлса ҳам, у халқнинг жанговар ва меҳнат жасоратининг бевосита ворисидир. Киевдаги янги ёдгорлик — умумий шон-шуҳратимизга, умумий ифтихоримизга қўйилган буюк ёдгорликдир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида бундай деб таъкидлади:

Партия XXVI съездининг қарорлари ижод учун, республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарларнинг ташаббуси учун, ҳар бир район, ҳар бир ишлаб чиқариш коллективи ва албатта ҳар бир меҳнаткашимизнинг ташаббуси учун кенг имкониятлар очиб беради.

Бу залда Москва, Ленинграднинг, бошқа қаҳрамон шаҳарларнинг вакиллари ҳозир бўлганликларидан фойдаланиб, кўп миллатли Ватанимизнинг ҳамма имкониятларини моҳирлик билан бирлаштириш тўғрисида бундан буён ҳам ғамхўрлик қилиш зарурлигини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. Булар мамлакатимизнинг жуда катта моддий ресурсларидан, унинг илмий-техник ютуқларидан омилкорлик билан фойдаланишнинг сўзсиз шартидир.

Леонид Ильич Брежневнинг нутқи қарсаклар билан кутиб олинди.

Ўртоқ В. В. Щербицкий Киевдаги Ёдгорлик комплексини очишда қатнашганликлари учун меҳмонларга самимий миннатдорчилик билдирди.

Зиёфат самимий, ўртоқларча вазиятда ўтди.

БАЙРАМ ШАРАФИГА

Ғалаба салютининг мушаклари қаҳрамон шаҳар — Москва осмонида гоят катта ранг-баранг гулдастадек қўшилиб кетди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг пойтахти 9 май куни Ғалаба байрамини тўплардан ўттиз марта ўқ узиб нишонлади.

Фашистлар Германияси устидан қозонилган Ғалабанинг 36 йиллигини нишонлаш юзасидан иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Керчь, Тулада, қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек Калининград, Львов, Ростов-Дон, Куйбишев, Свердловск, Новосибирск, Чита, Хабаровск, Владивосток ва Североморскда салют берилди. (ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ УКРАИНА ССР РАҲБАРЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 9 май куни Киевда Украина ССР раҳбарлари билан учрашди. Бўлиб ўтган суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, Украина Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари — КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. М. Александров, Г. Э. Цуканов ва КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. И. Блатов қатнашдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев учрашув қатнашчиларига мурожаат қилиб бундай деди:

КПСС XXVI съезди қарорларини, ўн биринчи беш йиллик планларини бажариш — ҳозирги вақтда бизнинг ҳаммамиз учун энг асосий ишдир. Украина Компартияси Марказий Комитети съезд қарорларини амалга ошириш планини ишлаб чиқди. Бу масалалар актив йиғилишида кенг муҳокама қилиниб, Украина Компартияси Марказий Комитетининг пленумида маъқулланди. Яхши, конкрет тадбирлар белгиланди. Ана шу тадбирларнинг қуйидан тайёрланганлиги жуда муҳимдир. Бу меҳнаткашларнинг ўзлари айтган нарсаларнинг кўпини аниқлаб, планда акс эттириш имконини берди.

Ҳозир белгиланган режаларнинг ҳаммасини бажариш юзасидан ҳар кунги ташкилотчилик ва сиёсий ишга ҳамма нарса боғлиқ бўлади.

Л. И. Брежнев шу йилнинг биринчи кварталида Совет Украинасининг ва бутун мамлакат меҳнаткашлари эришган муваффақиятларни қайд этиб сўнгра шуни таъкидладики, жиддий камчиликлар ҳам мавжуд бўлиб, уларни бартараф этишга Украина коммунистлари ва барча меҳнаткашларининг куч-ғайрати сафарбар этилиши керак. Гап, жумладан, меҳнат унумдорлигини янада жадал оширишни, саноат маҳсулотининг ўсишини таъминлаш тўғрисида бормоқда. Республика қора металлургия ва кўмир саноати корхоналарининг ишини яхшилаш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Украина партия ташкилоти, деди Л. И. Брежнев, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг, илм-фан ютуқларидан фойдаланишнинг янги формаларини қидиришда ҳамиша активлик кўрсатиб келмоқда. Украина Фанлар академияси, Днепропетровск, Запорожье, Львов областлари ва бошқа область партия ташкилотларининг иш тажрибасини маъқуллаб, КПСС Марказий Комитети бир қанча қарорлар қабул қилганлиги тасодифий эмас. Энг яхшиларнинг тажрибасини ҳамманинг мулкига айлантириш бош вазифадир.

Эндиликда тежамкорлик режими ниҳоятда муҳим аҳамият касб этди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев шуни мамнуният билан таъкидладики, Украина партия ташкилотлари ва республиканинг барча қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXVI съездининг қишлоқ хўжалик соҳасидаги қарорларини бажариш учун мусобақага актив қўшилдилар. Ҳозир чорвачиликни ривожлантириш жуда катта аҳамиятга эга. Украина Компартияси Марказий Комитети сут чорвачилиги маҳсулдорлигини оширишдан иборат тармоқ программасини ишлаб чиқиб тўғри қилди. Ана шу программа бажарилиши зарур.

Ҳозир республикада дон етиштиришни кўпайтириш планлари ҳам белгиланган. Бу планлардан кузатилган мақсад ҳар йили давлатга бир миллиард пуддан зиёд ғалла сотилишини таъминлашдан иборат. Ўртоқ Л. И. Брежнев мазкур программани амалга ошириш ишида талайгина ўсиш резервларига таяниш мумкинлигини таъкидлади. Маккажўхоридан янада мўл ҳосил олинишини таъминлаш ана шу резервларнинг биридир.

Хуллас, ўртоқлар, сизларда проблемалар ва муҳим вазифалар оз эмас, деди пировардида Л. И. Брежнев. Аммо биз Украина Компартияси каби ташкилот уларни ҳал этиш йўлини топа олишига аминмиз. Сизларда коммунистларнинг салкам 3 миллион кишилик қудратли армияси бор, яхши кадрларга эгасизлар. Сизларнинг кадрларни танлаш ва тарбиялаш соҳасидаги ишингизга КПСС XXVI съездида яхши баҳо берилганлиги тасодифий эмас.

Украина Компартияси ўз олдида турган вазифаларни ҳамиша муваффақиятли уддалаб келмоқда. Бундан буён ҳам шундай бўлади, деб ўйлайман.

Ўртоқ В. В. Шчербицкий ишонтириб айтдики, Украина партия ташкилоти КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун ҳамма ишни бажо келтиради. У мазкур қарорлар туфайли республикада вужудга келган зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урганлиги тўғрисида сўзлаб берди. Украина коммунистлари ва барча меҳнаткашлари партиянинг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқулламоқдалар, деб таъкидлади ўртоқ В. В. Шчербицкий.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, бутун иш самарадорлиги ва сифатини ошириш вазифалари партия ташкилотларининг диққат марказида турибди. Шу йилнинг биринчи квартали якунлари республика ишни яхши бошлаганлигидан далолат бериб турибди. Саноатда пландан ташқари 551 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди, гўшт ва тухум тайёрлаш топшириқлари бажарилди. Мураккаб об-ҳаво шароитларига қарамай, кўпчилик областларда баҳори дон экинлари, қанд лавлаги, кунгабоқар қисқа муддатларда экиб бўлинди, кечки экинларни экиш ишлари уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

Украина Компартияси Марказий Комитети, деди ўртоқ В. В. Шчербицкий, юксак талабчанлик, уюшқоқлик, ишчанлик руҳи республика партия ташкилотининг фаолиятига сингиб кетиши, партиянинг планлари барча коммунистлар учун, барча ишлаб чиқариш коллективлари учун дастуруламал бўлиши тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Совет Украинасининг раҳбарлари ва барча меҳнаткашларига КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш йўлидаги курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

(ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ КИЕВДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

КИЕВ, 9 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бугун кечқурун Киевдан Москвага жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Д. Ф. Устинов, тантаналарда Москва делегациясига бошчилик қилган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга жўнаб кетдилар.

Киев вокзалида Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов ўртоқларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, Ленинград делегацияси бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ленинград область партия комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. Ф. Ватченко, республика Министрлар Советининг Раиси А. П. Ляшко, республиканинг бошқа раҳбарлари, Киев шаҳар партия комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, республика область партия комитетларининг биринчи секретарлари, меҳнат илғорлари, ҳарбий бошлиқлар, уруш ветеранлари, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи, армия генерали А. А. Епишев бошчилигидаги СССР Мудофаа министрлигининг, Уруш ветеранлари совет комитетининг, қаҳрамон шаҳарларнинг, Украина областларининг делегациялари бор эди.

Совет Иттифоқи билан Украина ССР давлат гимнлари ижро этилади.

Л. И. Брежнев билан В. В. Шчербицкий жангчилар—қўшинлар уч тури вакилларининг сафи олдидан ўтадилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари — КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. М. Александров, Г. Э. Цуканов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. И. Блатов ҳам ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга Москвага жўнаб кетдилар.

Киев кўчалари ва майдонларидан ўтиб борилган йўлда Леонид Ильич Брежневни, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларини Украина пойтахтининг аҳолиси самимий табриклаб турди.

ТАСС БАЁНОТИ

Яқинда НАТО мамлакатларининг ташқи ишлар министрлари Римда шу блок кенгашининг навбатдаги сессиясини ўтказдилар ва узундан-узоқ баёнот қабул қилдилар. Ғарбдаги сиёсий доираларда, пропагандада ҳозир шу воқеани халқаро вазиятни соғломлаштиришга катта ҳисса қўшиши лозим бўлган гўё алоҳида аҳамиятга молик воқеа қилиб кўрсатишга зўр бериб ҳаракат қилинмоқда.

Бу даъволар ҳақиқатга мутлақо тўғри келмайди. Ахборотдан, шунингдек сессиянинг бир қанча қатнашчилари берган баёнотлардан маълум бўлишича, унинг қарорларида аввало АҚШ маъмуриятининг халқаро кескинликни кучайтириш, қуролланиш пойгасини авж олдириш йўли акс этган.

НАТОнинг ғарбий европалик қатнашчиларига келганда, улар Вашингтонда барвақт тайёрлаб қўйилган қарорларни итоатгўйлик билан қўллаб - қувватлаганликлари кўриниб турибди.

Ахборотнинг баъзи жойларига Шарқ билан Ғарб ўртасидаги мулоқот ва барқарор муносабатлар мақбуллиги тўғрисидаги дудмал мулоҳазалар илова қилиб қўйилганлиги қабул этилган қарорларнинг маъносини ўзгартирмайди. Халқаро жамоатчиликни чалғитиш ва кўпгина мамлакатларда АҚШ билан НАТОнинг милитаристик режаларига қарши, Ғарбий Европани Американинг янги ракеталари учириладиган майдонга, ғарбий европаликларнинг ўзларини эса Пентагон ядро стратегиясининг ўзига хос занжирбандларига айлантиртириб қўйишга қарши чиқишларнинг шаштини пасайтириш учун мана шу найрангбозлик керак бўлиб қолганлигини ҳатто буржуа матбуоти ҳам яширмаяпти. АҚШнинг расмий вакиллари НАТОнинг ўртача олисликка учадиган янги Америка ракета-ядро қуролини Ғарбий Европада жойлаштириш тўғрисидаги маълум қарори тасдиқлатиб олинганини сессиянинг бош якуни деб билаётганликларини сафсатабозлик ниқобига яширинмай, тўғридан-тўғри айтмоқдалар.

Иқрор бўлиб айтилаётган мана шу гапларнинг ўзи ҳам гўё дунёдаги вазиятнинг ҳозирги чигаллашуви учун АҚШ ва НАТО ҳарбий блоки эмас, балки Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар жавобгардирлар, деган таассуротни вужудга келтириш йўлидаги уринишларни чиппакка чиқаради. Ҳозирги халқаро аҳвол, айниқса Европадаги аҳволнинг конкрет масалалари юзасидан НАТОнинг позицияларини баён этишга ўтилган ҳамоно мазкур даъволарнинг сохталиги дарҳол кўзга ташланади.

Хўш, бу позициялар нимадан иборат?

Аввало, қуролланиш пойгасини чеклаш масаласини олиб кўрайлик. Айни шу соҳада НАТО позициясининг бошдан-оёқ риёкорлик характери жуда аниқ намоён бўлди. Бир томондан, қуролланиш пойгасини чеклаш соҳасида силжишга эришиш истаги тўғрисида гапирилади, иккинчи томондан, шу заҳотиёқ эҳтимол тутилган музокараларнинг бутун моҳиятини «совет ҳарбий қудратини анча чеклашни жорий этишдан» иборат қилиб қўйиб, бу проблемани ҳал этиш учун ҳар қандай оқилона негиз барбод қилинади, мана, гапнинг моҳияти қаерда. Бу ўринда тенглик ҳам, баб-баравар хавфсизлик ҳам асло тилга олинмайди, ҳолбуки, ҳар қандай музокараларда мана шу принципга риоя қилиш асосидагина ижобий натижаларга эришиш мумкин-ку ахир.

НАТО қатнашчилари гўё қурол-яроғлар даражасини пасайтиришни ёқлаб чиқаётгандек бўлиб кўринмоқдалар. Ҳақиқатан ҳам шу вазифа назарда тутилган бўлса, буни оқилона вазифа дейиш мумкин бўлур эди. Аммо Римда қабул қилинган ахборотдан маълум бўлишича, гап конкрет ишларга бориб тақалганида қурол-яроғлар даражасини мутлақо пасайтириш эмас, балки ошириш мақсади қўйилмоқда. НАТОнинг 1979 йил декабрида қабул қилган қарорини амалга ошириш «ядровий кучлар устидан контроллик ўрнатиш юзасидан параллел чоралар кўриш учун бирдан-бир реал асос»дир, деб ахборотда алоҳида таъкидланганлиги бежиз эмас.

Бу баёнот оддий инсон тилига таржима қилинадиган бўлса, унинг маъноси шуки, Вашингтон аввало қандай қилиб бўлмасин, ҳар қандай шароитда Америка ракеталарини Ғарбий Европада жойлаштиришга интилмоқда ва бундан бошқа ҳеч бир гапни эшитгиси келмаяпти. Ахборот муаллифларининг фикрича, мазкур мақсадга эришишга асло тўсқинлик қилмайдиган эҳтимол тутилган музокараларга ёндашиш айни шу билан белгиланади.

НАТО мамлакатлари Совет Иттифоқининг ўртача олисликка учадиган янги ракета-ядро воситаларини Европада жойлаштиришни чеклаб туриш тўғрисидаги таклифини қабул қилишдан бош тортганликлари ҳам очиқдан-очиқ мана шу милитаристлик режаларини кўзлайди.

Мана шундай позиция муносабати билан Қўшма Штатларнинг шу йил охирига бориб Европадаги ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги музокараларни қайтадан бошлашга Қўшма Штатларнинг розилигини Совет Иттифоқига гўё жуда катта ён бериш деб тасвирлаш йўлидаги уринишлар айниқса ишонарсиз бир нарса бўлиб кўринади. Биринчидан, музокараларни Вашингтоннинг ўзи тўхтатиб қўйганини унутмоқдалар, иккинчидан эса, ҳозир гап музокаралар ўтказишга тайёрликдан кўра ҳам шу музокараларни қайтадан бошлашни пайсалга солишга интилиб, уни турли-туман писандаларга чирмаштириб ташлаш тўғрисида бормоқда. Қисқа қилиб айтганда, ҳамма нарса Ғарбий Европада Америка ракеталарини жойлаштириш режаларини амалга ошириб олиш учун вақтдан ютишга бўйсундирилмоқда.

Бу сафар ҳам НАТО блокининг қатнашчилари Совет Иттифоқининг ўртача олисликка учириладиган ядровий воситалар соҳасидаги устунлиги тўғрисида тўқилган уйдирмани ишга солмоқдалар. Фактлар қасддан сохталаштирилаётганлиги яққол кўриниб турибди ва ахборот муаллифлари буни шубҳасиз биладилар. Шу сабабли Европанинг олдинги марраларида ва унинг теварагида жойлаштирилган ҳамда Совет Иттифоқи территориясига етиб кела оладиган Американинг юзлаб ядро воситалари борлиги тўғрисида, НАТОнинг бошқа баъзи қатнашчиларининг ядровий қуроллари ҳақида улар миқ этмаяптилар. Башарти улар бу ҳақда гапирсалар, Европада НАТО билан Совет Иттифоқи ўртасида тегишли қурол-яроғлар соҳасида тахминий тенглик мавжудлигини тан олишга мажбур бўлур эдилар. Европада қўшимча равишда Американинг 600 га яқин ракетасини жойлаштириш НАТО учун ўртача олисликка учадиган воситалар жиҳатидан қарийб бир ярим ҳисса устунлик яратишини тан олишларига ва, бинобарин, НАТО планининг ҳақиқий мақсади Европадаги мавжуд тангликни бузишдан иборат эканига иқрор бўлишларига тўғри келур эди.

Буларнинг ҳаммасини тан олиш — ҳақиқатни айтиш бўлур эди, бу эса НАТО сиёсатчиларининг ниятига мутлақо тўғри келмайди. Улар одамларни алдашни кўпроқ ёқтирадилар. Шу боисдан ҳам улар сохтакорликни, ҳатто ўзлари ҳам тузукроқ тушунтириб бера олмайдиган турли-туман илмоқлар, шартлар ва писандаларни ўртага қўйиш найрангини ишга солмоқдалар. Бундай ёндашиш унинг авторларига сиёсатда масъулият ва диёнат туйғуси асло етишмаслигини кўрсатиб турибди.

Совет Иттифоқи Европа қитъасида ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги музокараларни тезроқ ва олдиндан ҳеч қандай шарт қўймай ўтказиш тарафдоридир. У ўтган йилиёқ АҚШ билан олиб борилган музокараларга тақдим этилган ва Европада ўртача олисликка учадиган ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш, шу жумладан албатта, Американинг олдинги марраларида жойлаштириладиган ядро воситаларини чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш ва ҳал этишга тайёргарлик изҳор қилинган таклифлар ўз кучида қолади. СССР бу музокараларни дарҳол қайтадан бошлашга тайёрдир.

Бу вазифани ҳал этиш аввало Европа халқларининг ўзлари учун ғоят зарур бўлиб қолганлиги равшан бўлиши керак.

НАТОнинг ахборотида стратегик қурол-яроғларни чеклаш каби жуда муҳим масала шунчаки тилга олинади, тегишли музокараларни давом эттириш тўғрисидаги масала эса четлаб ўтилади. АҚШ вакили НАТО кенгашининг сессияси тамом бўлганидан кейин «СҚЧ хусусида яқин келажакда музокараларни яна бошлаб юбориш учун умуман имконият бор, деб ҳисоблайман» деб дангал айтди. Бундан ҳам ошкора айтишнинг илoжи бўлмаса керак.

НАТО мамлакатлари Марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш юзасидан музокаралар олиб бориш масаласига қандай ёндашмоқдалар? Улар «муҳим силжиш» йўқлиги хусусида таассуф билдирганлари ҳолда Венадаги музокараларда қатнашувчи Ғарб мамлакатлари етти йилдан кўпроқ вақтдан буён бир доирада айланавериб, фақат бир нарсага — социалистик мамлакатларнинг қуролли кучлари ва уларнинг структураси тўғрисида ахборот олишгагина интилаётганлигини гўё эсдан чиқариб қўймоқдалар ва бу мамлакатларнинг Ғарб позициясини қўллайдиган конструктив тадбирларига сира ҳам жавоб қайтармай келмоқдалар. ГДРда жойлашган қуролли кучлардан 20 минг кишини ва бир минг танкни қисқартирган Совет Иттифоқининг бир томонлама кўрган тадбирларга келганда шуни айтиш керакки, НАТО мамлакатларининг раҳбарлари буни шунчаки маълумотга олиш билан чекландилар.

Ахборотда қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш тўғрисидаги бошқа музокараларда сезиларли силжиш бўлмаса ҳам, бу музокаралар тўғрисида умуман лом-мим дейилмайди, баъзи масалалар (Ҳинд океани, бошқа мамлакатларга қурол-яроғ етказиб бериш) юзасидан олиб борилган музокаралар Америка томонининг айби билан тўхтатиб қўйилди. НАТОнинг бош секретари Лунс НАТО позициясининг моҳиятини ошкора таърифлаб берди. У: «қуролсизланиш урушнинг олдини олиши мумкин, деган гап тўғри эмас, деб яна такрор айтаман» деган сўзларни очиқдан-очиқ айтди.

НАТОнинг ахборотида Польша ҳақидаги мулоҳазалари ҳам актуал халқаро проблемаларни ҳал этиш йўлида мумкин қадар кўпроқ гов вужудга келтиришга интилиш дейишдан бошқача изоҳлаб бўлмайди. Ахборот. нинг муаллифлари «ташқаридан ҳар қандай аралашиш»дан тийилиб туришга риёкорона даъват этганлари ҳолда поляклар қандай ҳаракат қилишлари кераклиги тўғрисидаги ҳар қандай «тавсиялар», «маслаҳатлар» Вашингтондан ва Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларнинг пойтахтларидан олинаётганлиги тўғрисида лом-мим демаслик керак, деб ҳисоблайдилар. Аслини олганда бу Польшанинг ички ишларига ошкора аралашишдан бошқа бир нарса эмас ва бундай аралашишни тўхтатиш лозим.

Рим ахбороти муаллифларининг фикрига кўра, АҚШ билан НАТО Афғонистон теварагидаги масалани сиёсий жиҳатдан ҳал этиш тарафдори бўлиб чиқади. Ўта кетган қалбакичилик! Ҳамма нарса бунинг аксичадир. АҚШ ва НАТОда масалани сиёсий жиҳатдан ҳал этиш йўлларини қидириб топишни истаган кишилар бўлмади ва йўқ. Бунинг аксича масаланинг шу тарзда ҳал этилишига йўл қўймаслик учун кўп ҳаракат қилинмоқда. Покистон яқинда Афғонистон билан эҳтиёткорлик билан мулоқот бошлашни истаганлигини билдирганда АҚШ ва бошқа баъзи бир мамлакатлар бундай имкониятга йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрдилар. НАТО мамлакатларининг пойтахтларида одамларнинг хотираси қисқа, деб беҳуда ўйлаяптилар. Улар Афғонистон территориясига бостириб кираётган босмачиларни қурол-яроғ билан таъминлаш нияти борлиги тўғрисида Оқ уйнинг очиқдан-очиқ айтган гапларини ҳам эсдан чиқарганлари йўқ.

Ташқаридан бўладиган агрессияни даф қилишда Совет Иттифоқининг дўст афғон халқига бераётган қонуний ёрдами масаласига шубҳа билан қарашга НАТОнинг на маънавий, на бошқача ҳуқуқи йўқ. СССР Афғонистоннинг масалани сиёсий йўл билан ҳал этишга эришиш тўғрисидаги маълум таклифларини қатъий қўллаб-қувватлайди. Масалани шу тарзда ҳал этган ҳолда Афғонистондаги чекланган совет ҳарбий қисмлари тўғрисидаги масалани ҳам ҳал этиш мумкин. Совет Иттифоқи бу хусусда бир неча бор тегишли баёнотларни берган эди.

НАТО сессиясининг қатнашчилари ривожланаётган мамлакатларни ўз эътиборидан четда қолдирмадилар. Ривожланаётган мамлакатлар ҳануз йирик империалистик давлатлар томонидан талон-тарож ва эксплуатация объектлари бўлиб қолаётганлигини эътиборга олганда бу мавзу шубҳасиз, ғоят муҳимдир. Аммо бу проблема ана шу мамлакатларга амалий ёрдам кўрсатиш нуқтаи назаридан муҳокама қилинмади. Бу хусусда ҳеч қандай қарор қабул қилинмади. Ана шу мамлакатларнинг экономикасини мустаҳкамлашга ёрдам бериш, уларнинг мустақиллиги ва суверенитетини ҳурмат қилиш истаги тўғрисида айтилган қуруқ гаплар билан буни яшириш мумкин эмас.

Нефтнинг бурқсиб турган ҳиди, ривожланаётган мамлакатларнинг бошқа ресурсларини қўлга киритишга интилиш НАТО стратеглари ва сиёсатдонларининг иштаҳасини жуда очиб юбораётганлиги кўриниб турибди. Буларнинг ҳаммаси амалда арабларга нисбатан экспансиячилик йўлини давом эттириш учун Исроилни рағбатлантириш, Африкадаги Намибия мамлакатини мустамлакачилик сиртмоғи остида эзаётган Жанубий Африка Республикасининг ирқчи режими билан ҳамкорлик қилиш, Лотин Америкасидаги ва жаҳоннинг бошқа районларидаги халққа қарши диктаторлик режимларини қўллаб-қувватлаш тусини олмоқда.

Айрим мамлакатларгина эмас, бутун-бутун қитъалар ҳам АҚШнинг «ҳаётий манфаатлари» зоналари деб эълон қилинаётган сиёсатнинг йўналиши тўғрисида нима ҳам дейиш мумкин. АҚШ ривожланаётган мамлакатларда янгидан-янги ҳарбий базаларни қўлга олиш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқда ва денгиз ҳарбий кемалари тўпларининг оғзини тўғрилаб қўйиб, мустақил давлатлар қандай иш кўришлари, қандай турмуш тарзига риоя қилишлари кераклигини уларга мажбуран қабул қилдиришга уринмоқда. Бу мамлакатларнинг халқлари ҳозирги пайтда ўзларини уларга дўст қилиб кўрсатишга зўр бериб уринаётган кишиларнинг ҳақиқий ниятларини пайқаб ола биладилар, деб ўйлаймиз.

НАТОнинг ахборотида Мадрид учрашуви Шарқ билан Ғарб ўртасида музокара ўтказиш нуқтаи назаридан тилга олинади. Башарти бунда ҳам тўқиб чиқарилган ҳар қандай шамалар илгари сурилмаганида бунга ижобий баҳо бериш мумкин бўлур эди. Ана шу писандаларнинг моҳияти шундан иборатки, учрашувнинг кун тартибида турган асосий масала — Европада ҳарбий кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш юзасидан конференция чақириш тўғрисидаги масалада рўй берган силжишни НАТО сиёсатдонлари Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг бир томонлама ён беришигина, деб талқин этадилар. Бу масалага реалистик ёндашиш эмас, албатта.

Совет Иттифоқи шу вақтгача бўлгани каби бундан буён ҳам Мадридда ҳамжиҳатликка эришиш учун ёрдам бераверади. Аммо Совет Иттифоқи ва унинг Варшава Шартномаси бўйича иттифоқчилари учрашувда қатнашувчи Ғарб мамлакатларининг ҳам масалага шундай ёндашишларига умид боғлашга ҳақлидир.

Совет раҳбар доиралари барча халқларнинг ҳаётий муҳим манфаатлари ҳуқуқий тенглик, мавжуд ҳарбий мувозанатни бузиш йўлидаги уринишлардан, ўз хоҳишини бошқаларга мажбуран қабул қилдиришдан воз кечиш асосида музокара олиб боришнинг оқилона, реалистик йўлига ўтишни талаб этади, деб ҳисоблайдилар. Л. И. Брежнев КПСС нинг XXVI съезди минбаридан туриб қилган докладида илгари сурилган таклифлар ва ташаббусларнинг кенг программаси худди шу нарсани кўзда тутади. Совет Иттифоқи амалда барқарор ва мустаҳкам тинчликка интилаётган барча кучлар билан ҳамкорлик қилиб, бу программани изчил амалга оширишга қатъий қарор бергандир.

ҒАЛАБА КУНИ ШАРАФИГА

9 май куни Тошкент отчопарида совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 36 йиллигига бағишланган физкультура байрами бўлиб ўтди. Ватанни немис-фашист босқинчиларидан ҳимоя қилган уруш ветеранлари минбарлардаги фахрли ўринларда ўтиришибди.

Отчопар чиройли қилиб безатилган. Алвон транспарантларда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини, совет халқи Улуғ Ватан урушида кўрсатган мислсиз жасоратни шарафловчи сўзлар ёзилган.

Байрам бошланиши олдидан митинг ўтказилди. Митингни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров очди.

Митингда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев, Туркистон ҳарбий округи штабининг бошлиғи, генерал-лейтенант Г. Ф. Кривошеев, «Ташсельмаш» заводининг пайвандчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Мўйдинов, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, XXII Олимпиада ўйинларининг чемпиони Э. Шагаев коммунистик жамият қураётган совет кишиларининг улуғвор ишлари тўғрисида, КПСС тарихий XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини актив амалга ошираётган, Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшаётган Ўзбекистон меҳнаткашларининг фидокорона бунёдкорлик ишлари ҳақида гапирдилар.

Сўнгра физкультурачиларнинг, армия, авиация ва флотга кўмаклашувчи кўнгилли жамият спортчиларининг, жангчи спортчиларнинг марш-паради бўлиб ўтди. Совет спортининг шонли анъаналарини ривожлантириш шарафига сазовор бўлган кишилар минбарлар олдидан ўтдилар.

Параддан кейин республикадаги энг кучли спортчиларнинг намунали чиқишлари бошланди. Улар спорт ва бадиий гимнастикада, кураш, бокс, акробатикада ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Шундан кейин отчопар майдонида чавандозлар пайдо бўлдилар. Улар чавандозлик олий мактаби намунали ўйинларида, пойгаларда, отда бир айланиб келиш беллашувларида қатнашдилар. Улар Тинчлик совринн, қаҳрамон шаҳарлар — Москва, Ленинград, Волгоград совринлари учун куч синашдилар. «Тенглашув», «Қиз қувмоқ», халқ «от-спорт» ўйинларининг қатнашчилари, мотоциклларда, енгил автомобилларда ўтказилган пойгаларда беллашган ДОСААФ спортчилари куч, эпчиллик, ғалабага бўлган иродани намойиш қилдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Ю. П. Максимов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов марказий минбардан жой олдилар.

(ЎзТАГ).

БИР ДАҚИҚА СУКУТ САҚЛАБ

Порлоқ Ғалаба байрамида ўз уйига қайтиб келмаган, Ватанни ҳимоя этаётиб ҳалок бўлганларнинг хотирасини эъзозлаб, биз бош эгамиз.

9 май куни мамлакат социалистик Ватан озодлиги ва мустақиллиги учун, ер юзида тинчлик учун жанг қилиб ҳалок бўлган қаҳрамонларни бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эслади.

Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси орқали эшиттирилган мотам оҳангларига:

Ҳалок бўлган жангчиларнинг номлари ҳозир бизнинг миннатдор хотирамиз ҳарорати билан, меҳр-муҳаббатимиз ҳарорати билан, ғамаламларимиз туғёни билан порлайверсин... Уларнинг овозлари ғаллазорларнинг шовуллашида, янги қурилишларнинг гуриллашида, Буюк байрамнинг музаффар маршларида барҳаётдир ва уларнинг ҳаёти авлодлар оша давом этмоқда...

Соат 19. Сукут дақиқаси бошланади. Совет Иттифоқининг ҳамма радиостанциялари жим бўлиб қолди. Телевизорларнинг экранларида Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрида ёқилган мангу олов ловуллаб турибди.

Қаҳрамонларнинг жасорати тарихда қолади. Уларга абадий шон-шарафлар бўлсин!

(ТАСС).

ОРБИТАДАГИ ИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ. (ТАСС). Владимир Коваленок билан Виктор Савиных «Салют-6», «Союз-Т-4» орбитал илмий-тадқиқот комплекси ичида саккиз ҳафта учдилар.

Кеча Владимир Коваленок билан Виктор Савиных дам олдилар. Экипаж станция бўлмаларини йиғиштирди, жисмоний машқлар билан шуғулланди, дам олди. Космонавтлар телевизион алоқа сеансларида чоғкда оилалари билан учрашдилар.

Телеметрик ўлчов маълумотлари ва орбитадан қилинган докладларга кўра, «Салют-6», «Союз-Т-4» илмий-тадқиқот комплексининг учиши нормал ўтмоқда.

Иккала космонавт ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Василий Александрович **Динков**ни СССР газ саноати министри этиб тайинлади.

МЕКСИКА ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Мексика Қўшма Штатларининг ташқи ишлар министри Хорхе Кастаньеда шу йил май ойининг иккинчи ярмида расмий визит билан Совет Иттифоқига келади.

ОЛИЙ МАКТАБ ФАНИНИНГ РЕЗЕРВЛАРИ

Республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети билан бирга Тошкентда ўтказган республика кенгашида КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорлари асосида студентларнинг илмий-тадқиқот ишларини янада ривожлантириш вазифалари кўриб чиқилди. Кенгаш қатнашчилари — олий мактабларнинг олимлари, муаллимлари, студентлари студент ёшларнинг илмий ижоди аҳволини, республика илмий муассасалари, олий ўқув юртлари ва комсомол ташкилотларининг студентларни тадқиқот ишларига, илмий изланишларга жалб этиш борасидаги фаолиятини кўриб чиқдилар, бу ишни тағин ҳам такомиллаштириш йўлларини белгилаб олдилар.

Доклад ва нутқларда таъкидлаб ўтилдики, олий мактаблар ҳаётида, олий мактаб фанини ривожлантиришда студентлар илмий ижодиётининг роли йил сайин ошиб бормоқда. Бўлғуси мутахассислар актуал илмий вазифаларни ҳал этишга дадил киришмоқдалар. Битириб чиқувчиларнинг тобора кўпи ўзининг диплом лойиҳаларини бевосита ишлаб чиқаришда бажармоқда, студентларнинг ишлари практикага тобора иқтисодий самара билан жорий этилмоқда.

Аммо студентларнинг илмий жамиятлари, конструкторлик бюролари янада каттароқ кўламдаги проблемаларни ҳал этишга, республика фани ва халқ хўжалигининг актуал вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришга қодир. Олий мактабларни академиянинг илмий-тадқиқот институтлари билан, илмий техник ҳамкорлик қилиш тўғрисида узоқ муддатга мўлжаллаб тузилган шартномалар асосида корхоналар билан тобора жипсроқ боғлаш, олий мактабларaро янги тадқиқот марказлари ва ўқув-илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари тузиш, комплекс тармоқ программаларини амалга оширишга студент ёшларни кенгроқ жалб этиш лозим.

(ЎзТАГ).

ЁШЛАР ИЖОДИ

ЎН ТУП ҒЎЗА

ҚОРАКЎЛ РАЙОНИДАГИ «ЎЗБЕКИСТОН» КОЛХОЗИНИНГ БРИГАДА БОШЛИҒИ ТЕМУР БОБОЖОНОВ ҲАЁТИДАН ЛАВҲА

**Жийда гулидай сап-сариқ
саҳрода
Учиб-қўнар мовий капалак:
Майсаларга,
гулларга,
ғўзаларга...
Капалакдай учиб-қўнар,
Темур Бобожоннинг хаёллари,
Бу чўлда,
Умрига тамғадай босилган
лаҳзаларга.
Айни ҳамалда,
Энди қад ростлаган ғўзаларни,
Темур Бобожон умрига
чироқ бўлган ғўзаларни,
Қуюн бир хас каби кўтариб
кўкка,
Бир хас каби учирар:
Темур Бобожоннинг
орзуларини,
Ҳар тунги ширин тушларини,
Қуюн бир хас каби учирар.
У халқимига жони келган
шердай
талвасада,
Гўё
Бургут чумчуқни панжасига
олгандай,
Қуюнни чайир панжалари
билан
бўғмоқчи бўлиб,
Югурар,
ҳайқирар
тўзоннинг гирдобида.
Қора тўзондай қораяр
чеҳраси,
Чақин урган дарахтдай титраб
вужуди,
Ҳайқирар:
Тўхта!
Ғўзамни олиб қайга қочасан,
Ризқимни олиб қайга қочасан,
Тўхта!
Қуюн тўхтамади,
тўхтади Темур Бобожон!
Гужум шохидай чайир
бармоқлари билан,
Сувдан суюқ, ўтдан иссиқ
Қумни чангаллаб
Кўкраги билан ёпти ўн туп
ғўзани,
Ярадор дўстини ўқдан асраган
содиқ дўстдай.
Бемор фарзандини,
Балолардан асрамоқ истаган
отадай,
Кўкраги билан ёпти ўн туп
ғўзани!
Илдиз бўлиб кўзлари қадалди
қумга,
Қонга беланса ҳам,
Бужчалар оғир ботмасди унга.
...Куч оғар маҳали тўхтади
қуюн,
Кун оғир маҳали тўхтади
тўзон.
Кўм-кўк ғўзалар ўрнида,
Денгиз тўлқинидай тилим-
тилим қум,
Чипор илондай халқа-халқа
қум...
Елкасидан қумлар сочилиб,
Ўрнидан турди Темур
Бобожон!
Кўксига бош урган ўн туп
ғўзадаги,
Нуқра томчиларга боқиб,
Жилмайиб қўйди
Темур Бобожон!
Жийда гулидай сап-сариқ
саҳрода,
Учиб-қўнар мовий капалак:
Майсаларга,
гулларга,
ғўзаларга.**

Тилак ЖЎРА.

АХБОРОТ

СИРДАРЁ

ҚАҲРАМОНГА ЁДГОРЛИК

Совет Иттифоқи Қаҳрамони Турғун Аҳмедовнинг номини фақат гулистонлик юртдошларигина эмас, балки бутун қўриқ воҳа меҳнаткашлари фахр билан тилга оладилар. Мирзачўллик қаҳрамон, моҳир пулемётчи Неман дарёсини кесиб ўтиш ҳамда душманга биринчи ҳамлани бошлашда алоҳида жасорат кўрсатган. У фашист босқинчиларининг 90 дан ортиқ каллакесарларини ер тишлатиб, Ватаннинг юксак мукофотига сазовор бўлган.

Яқинда жасур ўғлон туғилиб ўсган Комсомол районидаги «Ленинград» совхозидаги унинг номи билан аталаётган қишлоқда Турғун Аҳмедовга ёдгорлик ўрнатилди. Ёдгорликнинг очилиш маросимида Совет Иттифоқи Қаҳрамони Турғун Аҳмедов матонатли жанг қилиб ҳалок бўлган ва дафн этилган Литванинг Алитус шаҳридан келган меҳмонлар иштирок этдилар.

ВЕТЕРАНЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Сирдарё область ички ишлар бошқармаси қошидаги милиция ходимлари тайёрлаш курсининг тингловчилари яқинда областнинг Улуғ Ватан уруши ҳамда меҳнат ветеранлари билан учрашдилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамони Андрей Шукин, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Тожиқўзи Болтабоев, Улуғ Ватан уруши ветеранлари советининг раиси Солижон Алимов, запасдаги полковник Леонид Дворянинов курс тингловчилари ҳузурида бўлишди, уларнинг она-Ватанга садоқат билан хизмат қилиш, совет кишиларининг тинч меҳнати, осойишталигини асраш тўғрисидаги суҳбатлари, сермазмун хотиралари, шунингдек Гулистон шаҳар тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи, КПСС XXVI съездининг делегати Гулчеҳра Бекбўлатованинг съезд ҳақидаги хотиралари ёш милиция ходимларида катта таассурот қолдирди.

ҚИШЛОҚДА РЕСТОРАН

Боёвут районининг маркази — Димитров посёлкаси йил сайин кўркам ва обод бўлиб бормоқда. Жумладан, кейинги йилларда бу ерда кўпгина магазинлар, маданий-маиший объектлар қурилиб фойдаланишга топширилди. Яқинда эса районнинг хушманзара жойларидан бирида 300 ўринли икки қаватли ресторан биноси қад кўтарди. Ғалаба байрами арафасида ишга тушириган бу ресторанда турли бўлимлар — ярим фабрикат, қандолат цехлари, магазин, кафе мавжуд.

ГУЛИСТОНЛИК ДОРБОЗЛАР

Сирдарё областининг маркази — Гулистон шаҳридаги маданият ва истироҳат боғи қошида дорбозлар труппаси ташкил этилди. Унга моҳир дорбоз Анваржон Мўйдинов раҳбарлик қилмоқда. Қўриқ областдаги тўнғич труппа коллективи яқинда шаҳарликларга ўзларининг дастлабки қизиқарли программаларини намойиш этдилар.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Аррас тоғи тизмаларининг ёнбағирлари ҳозир кўклам сепи билан безанган. Адирлар қалин кўкатлар кўрпасига бурканиб, сон-саноқсиз турфа гуллар очилган. Тоғнинг мусаффо ҳавоси кишига ором бағишлайди. Шунинг учун ҳам шаҳар меҳнаткашлари, яқин атрофдаги қишлоқларнинг аҳолиси кўпинча ана шу сўлим манзилгоҳларда дам олиб, истироҳат қилишни афзал кўрадилар. Бу ерга кишилар кўпинча оилалари билан келиб ҳордиқ чиқарадилар. Ўйин-кулги, музика овози чор-атрофни яна ҳам серфайз қилади. Юқоридаги суратда меҳнаткашларнинг дам олишлари акс эттирилган.

ТОШКЕНТДАГИ «Матбуот» полиграфия бирлашмасининг коллективи ҳозирданоқ янги ўқув йилига тайёргарликни қизғин авж олдириб юборди. Бу йил 3 миллион 400 минг нусхада турли дарсликлар босмадан чиқарилади. Суратда: 1-босмахонанинг энг яхши муқовачиси Вазира Толипова. У босмадан чиққан дарсликларни жойларга жўнатишга ҳозирламоқда.

Г. Пун, Э. Хўжаев (ЎзТАГ) ва И. Глауберзон фотолари.

ФОТОЛАВҲАЛАР

СТОМАТОЛОГЛАРНИНГ VII БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИГА

ЙИРИК АНЖУМАН

Кейинги йилларда мамлакатимизда аҳолига ихтисослашган тиббий ёрдам кўрсатиш салмоғи ортиб бормоқда. Хусусан, тиш касалликлари диагностикаси, даволаш ва хасталикларнинг олдини олиш борасида катта ишлар қилинмоқда. Бу соҳада янги муолажа усуллари ва методик қўлланмалар шунчалик кўп ва турли-туманки, шифокорлар ишда қайси биридан фойдаланишга баъзан қийналиб ҳам қоладилар. Самарали восита, диагностиканинг аниқ усуллари, касалликлар олдини олиш ва яхши даволашнинг аниқ методик тавсияномалари билан қуролланиш керак. Республикамиз пойтахтида шу йил 11—15 май кунлари стоматологларнинг VII Бутуниттифоқ съезди бўлади. Унда мамлакатимизнинг ҳамма чеккаларидан келган делегатлар, шунингдек чет эллик меҳмонлар иштирок этади.

Республикамизда ҳам стоматология ёрдами кўрсатиш кўлами ортиб бораётир. Шуниси ҳам борки, шифокорларга мурожаат этаётган ҳар 6—7 бемордан бири стоматолог хизматидан фойдаланаётир. Бу, табиийки, шу соҳа кадрларига бўлган эҳтиёжни оширади. Кейинги ўн йил мобайнида стоматолог врачлар сони анча кўпайди, айни чоғда тиш техниклари сони ҳам ортиб бормоқда.

Аҳолига стоматологик хизмат кўрсатишнинг ташкилий ишлари такомиллашиб бораётир. Биринчи марта республикамизда Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида бош стоматолог штати жорий этилди. Республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг биринчи клиник шифохонасида стоматологик хизматни мувофиқлаштириб туриш учун ташкилий-методик бўлим иш бошлади.

Моддий-техника базасини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳозирги кунда Тошкент, Фарғона, Самарқанд, Қарши, Нукус шаҳарлари ҳамда Қува районида кўп қаватли замонавий типовой стоматология поликлиникалари ишлаб турибди. Мустақил стоматология бўлими ва кабинетлари сони икки мингдан ошди. Болалар тиш касалликлари олдини олиш ҳамда малакали ёрдам кўрсатиш мақсадида 1108 мактабда тиш даволаш кабинетлари ташкил этилган. Республикамизда илк марта бундан уч йил муқаддам олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда ҳунар-техника билим юртлари маблағларини бирлаштириш йўли билан 90 тиш даволаш кабинети очилди.

Стоматолог шифокорлар тайёрлаш ва улар малакасини ошириш юзасидан республикамизда катта ишлар олиб борилаётир. Медицина олий ўқув юртлари ва Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида 8 та кафедра ва учта курс ишлаб турибди. Уларда уч нафар фан доктори ва 60 дан ортиқ фан кандидатлари меҳнат қилмоқда. Бу кафедра ва курсларда студентларга таълим бериш, стоматологлар малакасини оширишдан ташқари жуда катта ташкилий ва методик ишлар олиб борилмоқда. Бу ишларда республика стоматологларининг илмий-медицина жамияти катта роль ўйнамоқда. Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида жамиятнинг 28 филиали ташкил этилган бўлиб, қарийб барча стоматологлар қамраб олинган.

Ҳеч шубҳа йўқки, мамлакатимиз стоматологларининг бу галги анжумани аҳолига ихтисослашган тиббий ёрдам кўрсатишда янги босқич бўлиб қолади.

Муайян ютуқларга эришилганига қарамай ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Энг аввало қишлоқ жойларда стоматология бўлинмалари тармоғини янада кенгайтириш, болалар тиш хасталикларини даволашни яхшилаш, тиш касалликлари олдини олиш юзасидан самарали тадбирлар ўтказиш, поликлиникаларда оғриқни қолдириш ва даволашнинг замонавий методларини кенг жорий этиш юзасидан кўпгина ишлар қилиниши керак.

КПСС XXVI съездининг совет кишилари сиҳат-саломатлигини муҳофаза этиш, аҳолига тиббий ёрдам кўрсатиш даражаси ва сифатини ошириш ҳақидаги кўрсатмаларини амалга ошириш учун бошқа барча шифокорлар қатори республикамиз стоматологлари ҳам бутун куч, билим ва ғайратларини сафарбар этишларига шубҳа йўқ.

Қ. ТЎЛАГАНОВ,
Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг биринчи ўринбосари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 МАЙ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.45 — Оталаримиз қўшиқлари. 10.15 — — Будильник. 10.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.45—Здоровье. 12.30— Тонгги почта. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Ҳужжатли фильм. 15.30 — Полк ўғли. Бадиий фильм. 2-серия. 16.35 — Киносаёҳатчилар клуби. 17.35 — Музикали программа. 18.45 — Халқаро панорама. 19.30 — Чехословакия фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 36 йиллигига бағишланган программа. 21.30 — Время. 22.05 — Спорт программаси. 00.20 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — Онамларнинг мактаби. 11.20 — Мультипанорама. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Бир актёр театри. 13.30 — Қадрдон дўстлар. Бадиий фильм. 2-серия. 14.30 — Ўзбекистон спорти. 15.05 — Табиатга муҳаббат. 15.35 — Реклама. 18.20— Қўғирчоқ фильм. 18.40 — Фонарик. 19.10 — Образлар ва ранглар устаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Бир актёр театри. Саида Зуннунова. Ўйларим. 20.10 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 20.30 — Ахборот. 20.50 — Қўшиқ айтган етар муродга. 21.30 — Время. 22.05 — Аброр Ҳидоятов туғилган куннинг 80 йиллигига. 22.25 — Шаҳарликлар. Бадиий фильм.

11 МАЙ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Чол ибн Хаттоб. Бадиий фильм. 11.45 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.45 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 15.50 — Н. Асеев поэзияси. 16.30 — Бил ва уддала. 17.15 — Объектив. 17.45 — Концерт. 18.10 — Телестадион. 18.45 — Илмий-оммабоп фильм. 19.00 — Концерт. 19.25 — Сиз яратган боғ. 19.55 — Беш йиллик ва коллектив. 20.25 — Рекорд. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — СССРда халқаро музика фестивалининг якунловчи концерти. Танаффусда — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

17.50 — Мультфильм. 18.00 — Ўсмирлар учун эшиттириш. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Стоматологларнинг VII Бутуниттифоқ съезди. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Композитор Э. Нальбандов қўшиқлари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Палиастоми кўли. Фильм. 21.00 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 22.25 — Оламда нима гап. 22.40 — Ватангадолар. Бадиий фильм. 1-серия.

II

18.40 — Болалар учун фильм. 19.00 — Уй ёнида стадион. 19.30 — Ўқитувчи экрани. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Олий математика. 21.20 — Ҳужжатли фильм.

РАДИО

10 МАЙ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — «Табассум». 11.30 — Танбур тароналари. 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — Гўшт етиштиришни кўпайтириш резервлари. 13.30 — Концерт. 14.00 — Сабзавоткорлар зарбдор меҳнат вахтасида. 15.40 — Ойгул диёри. 17.05 — Мен севган қўшиқ. 18.15 — Спорт программаси. 19.25 — Музикали салом. 20.15 — Концерт. 21.00 — Қишлоқ радиоклуби. 22.30 — Сиз ёқтирган қўшиқлар. 23.15 — Чароғон кечалар.

11 МАЙ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Қардош халқларнинг иқтисодий ҳамкорлиги. 9.35 — Ҳ. Муҳаммад шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Табиий пичанзорларда ўрим. 14.00 — Ғўза парвариши илғорлари. 17.15 — Стоматологларнинг VII Бутуниттифоқ съездида. 18.25 — Ёшлик. 19.25 — Ғижжакда М. Содиқов чалади. 20.50 — Шу куннинг муҳим сиёсий воқеалари. 21.00 — Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Ўзбек Давлат филармонияси солистлари ижро этади. 23.15 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ 2-ПОЙАБЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ
149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1981—82 ўқув йили учун
ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича юқори малакали мутахассисларни тайёрлайди: ПОЙАБЗАЛНИ БИЧУВЧИ (чарм пойабзалларни ишлаб чиқариш бўйича), ПОЙАБЗАЛНИНГ ЮЗА ҚИСМИНИ ТАЙЁРЛОВЧИ, ЯККА БУЮРТМАЛАР БЎЙИЧА ПОЙАБЗАЛ ТИКУВЧИ, МЎЙНАДЎЗ-БИЧУВЧИ, РЕМОНТЧИ-СЛЕСАРЬ, ТИКУВЧИ-МОТОРИСТКА.

8-синф ҳажмида маълумотли йигит-қизлар учун ўқиш муддати 2 йил, ўрта маълумотлилар учун 1 йил.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби мавжуд.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртига қабул қилинган ўрта маълумотлилар ҳар ойда 30 сўмдан стипендия оладилар, 8 синфни битириб кирганлар эса давлат таъминотида (кунига уч маҳал овқат ва кийим-бош) бўладилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти берилади.

Билим юртида бичиш ва тикиш, тўқиш, вокал-чолғу, кино-фото тўгараклари ҳамда спорт секциялари ишлайди.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ёзилган ариза, соғлиғи тўғрисидаги справка, турар жойидан справка, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 сентябрда бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор районы, Домбробод массиви, Наққошлик кўчаси, 199-уй (16-троллейбус, 123-автобуснинг «Домбробод» бекати, метронинг Собир Раҳимов станцияси). Телефон 76-77-45.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» «СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ»
трестининг
2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ
кўтарма кранлар машинистларини тайёрлайдиган курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 4, 5 ой, автокран машинистлари группасида 3 ой, кўтарма кранларни ремонт ва монтаж қилувчи электрослесарлар группаси 3,5 ой.

Курсга 8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган, 18 ёшдан катта бўлганлар қабул қилинади.

Ўқиш рус тилида олиб борилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади, 75 сўм стипендия ва ёлғизларга ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адреслар:

Тошкент шаҳри, метронинг «С. Раҳимов» станцияси, 103-автобуснинг «7-автопарк» бекати.

Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 6-уй, ўқув комбинати (13, 34, 29, 70, 36, 32, 35, 43«э»-автобусларнинг «Оқтепа» бекати).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/V да **Баланд қоядаги аёллар** (премьера). 12/V да **Алмандар** (18.30). 13/V да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/V да **Ишонмасанг ўламан,** 11/V да **Гулсара,** 13/V да **Тошкентнинг нозанин маликаси.**

●

ТОШКЕНТ ТОПОГРАФИЯ ТЕХНИКУМИДА МАТЕМАТИКАДАН

БЕПУЛ КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР БОШЛАНДИ

Машғулотлар 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун шанба куни соат 16.00 да, 10-синф ҳажмида маълумотлилар учун 17.30 да ўтказилади.

Техникум адреси: Тошкент шаҳри-125, М. Горький проспекти, 82-уй (13, 22-трамвайлар, 1, 17-автобуслар, 18-троллейбуснинг «Универмаг» бекати).

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

«Правда» газетаси соврини

«Правда» газетаси соврини учун анъанавий равишда ўтказилиб келинаётган Бутуниттифоқ кросси спортнинг енгил атлетика турини оммавийлаштиришда, югурувчилар маҳоратини оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Совриндорлик баҳсининг иттифоқчи республикалар пойтахтларида ўтказилиши жойларда физкультура ва спортни янада ривожланишига ҳисса бўлиб қўшилмоқда. Бутуниттифоқ мусобақасининг ҳал қилувчи баҳслари 1977 йили республикамиз пойтахтида ҳам ўтказилган эди. Ўшанда ўзбекистонлик моҳир югурувчилар марра сари астойдил интилиб мухлисларни мамнун этгандилар.

Соврин учун курашнинг финал қисми бу йил Белоруссия пойтахтида ўтказилади. Бугун Минск шаҳрида ўзига хос спорт байрами. Мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан ташриф буюрган моҳир югурувчилар турли масофаларда соврин учун ўзаро куч синашадилар. Мазкур мусобақага республикамиз вакиллари ҳам пухта ҳозирлик кўришди. Бухорода бўлиб ўтган республика финал баҳсида кучли енгил атлетикачилар саралашди.

Ўзбекистонлик 26 нафар атлетикачи Бутуниттифоқ мусобақасида республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилади. Спортчиларимиз орасида таниқли югурувчилардан Светлана Ўлмасова билан Замира Зайцева, Абдураман Ибрагимов билан Елена Якушколар бор. Н. Владимиров саккиз километрли масофада марра сари интилса, О. Моругина билан М. Жупиковалар 1,5 километрли масофада баҳслашадилар. Л. Фролова, Д. Мингазов, Ш. Губайдулинлар ҳам ўрта масофа бўйлаб югуришга шай бўлиб турибдилар.

ФУТБОЛ

МАЙДОН ЭГАЛАРИ — ҒОЛИБ

Сирдарё области стадионларида Совет Иттифоқи Қаҳрамони Т. Аҳмедов хотираси соврини учун қишлоқ футболчилари ўртасида Бутуниттифоқ мусобақалари ўтказилди. Мусобақада РСФСР, Озарбайжон, Грузия, Арманистон, Қозоғистон ва Ўзбекистон командалари иштирок этди. Соврин учун кураш «Малик», «Ленинград», «Москва» совхозлари футбол майдонларида ҳамда Гулистондаги «Спартак» стадионида ўтказилди. Тўққиз кун давом этган учрашувда майдон эгалари — «Ленинград» командаси футболчилари бош совринни қўлга киритдилар. РСФСР ҳамда Арманистон коллективлари иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди.

ОРТИҚЧА ҚУЛОҚ

АЖАБ САВДОЛАР

Қаердан қулоқ чиқариш қозончининг ихтиёрида. Аммо ҳамма гап бу мақолни қандай тушунишда. Қозонга хоҳлаган жойидан ва нечта қулоқ чиқариш ихтиёримда, дегувчилар ҳам йўқ эмас. Бироқ, бундай кишилар ҳар нарсада ўлчов ва меъёр борлигини, ортиқча, кераксиз қулоқлар чиқариш туп-па-тузук қозоннинг шаклини бузиб, металлни исроф қилишдан ўзга нарса эмаслигини ҳатто тушунишни ҳам исташмайди.

Бу ерда гап Урганчдаги «Расжирмаслопром» бирлашмаси раҳбарлари ҳақида боряпти. Бирлашманинг бош директори Т. Мусаев, бош бухгалтери А. Рўзметов, меҳнат ва иш ҳақи бўлими бошлиғи А. Сотимовлар ҳар соҳада тежамкор бўлиш зарурлиги тўғрисида мажлисларда оғиз кўпиртириб гапиришади-ю, аммо ўзлари унга амал қилишмайди. Аксинча, улар ортиқча харажатлар кўпайиб, исрофгарчилик авж олишига йўл очиб беришяпти.

Сахийлик яхши хислат, албатта. Лекин беҳудага тўкиб-сочаверишнинг уволи ҳам бор-ку. Қолаверса, бирлашмадаги акахонлар ўз ҳамёнларига маҳкам. Ведомостга қўл қўйиб олинган пулнинг бир тийинини ҳам ноўрин сарфлашга уларнинг тоқатлари йўқ. Давлатнинг пули ҳисобига сахийлик қилишга келганда эса қўллари доим очиқ.

Хўш, нима гап ўзи, дейишингиз мумкин. Бирлашмада смета-штат интизомини бузиш, лимитсиз харажатлар, қонунсиз устама ҳақ тўлаш каби фактлар одатдаги ҳолга айланиб қолган. Баъзи рақамларни келтириб ўтсак ортиқча бўлмас. 1980 йилда бошқарув аппаратига белгиланган лимитдан ташқари 77 минг сўм, командировка харажатига эса 1900 сўм сарфланган. Шу давр ичида иш ҳақи фондидан ошиқча харажат 49 минг сўмга етганлигини айтмайсизми?! 26 кишига лимитда кўзда тутилмаган катта мастерлик штати бўйича оширилган миқдорда иш ҳақи тўланмоқда. Агар ҳисоблаб чиқилса, бунга сарф бўлган ортиқча харажат ўтган бир йилнинг ўзида 2556 сўмни, бу йил эса 4932 сўмни ташкил қилади. Кўзда тутилмаган яна бир штат — капитал қурилиш бўлими бошлиғи лавозими бўлиб, унга ҳар ойда 150 сўм маош қуртдек санаб берилаётир. Бу ўзбошимчалик давлатга бир йилда 1800 сўмга тушишини арифметикани чала билган киши ҳам дарров ҳисоблаб чиқа олади.

«Маошга озроқ қўшиб тўласак биздан нима кетибди» деган андишасизлик билан бирлашма раҳбарлари давлатнинг анча-мунча маблағини ноўрин сарфламоқдалар. Ўтган йилнинг октябрида бош директор ўринбосари А. Шержоновга 30 сўм, катта бухгалтер Матқурбоновага 15 сўм қонунсиз устама ҳақ берилган. Бу оз-ку, дерсиз. «Тома-тома кўл бўлур» деган гап бор. Қонунга хилоф равишда тўланган устама ҳақ бултур 2055 сўмни, бу йилнинг ўтган ойларида эса 410 сўмни ташкил қилди. Шу тахлитда исрофгарчилик бўлаверса рентабелликнинг ошиши ва таннархнинг камайиши амри маҳол.

Бунга ўхшаш нуқсонлар Урганч нон комбинатида ҳам газак олган. Корхонада жадвалдагидан ташқари штатларда 11 хизматчи ишлаб турибди, уларга 1980 йилда 11.352 сўм, шу йилнинг икки ойи ичида эса 2057 сўм маош тўланган. Катта омборчи, яна тўрт омборчи, экспедитор, ҳисобчи, курьер, фаррош, енгил автомобиль ҳайдовчиси... ва ҳоказо штатлар шу жумлага киради. Р. Гариев, М. Агеева, А. Саидов каби ходимларга сметада кўзда тутилганидан зиёд маош ғўланмоқда. Ажабо, комбинат раҳбарларига сметага «тузатиш» киритиш ҳуқуқини ким бердийкин? Шу тариқа хотамтойликнинг исрофгарчиликдан қандай фарқи бор?

Комбинат директори И. Абдураҳмонов, бош бухгалтер Ю. Оллоберганов, экономист М. Агеевлар план ва молия интизоми муқаддас эканлигини, уни бузишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқлигини наҳотки ҳамон тушуниб етмаган бўлишса?!

Хуллас, Урганчдаги баъзи корхона раҳбарларининг қозончиман, деб истаган жойидан қулоқ чиқаришаётганлиги ортиқча харажат ва исрофгарчиликка сабаб бўлмоқда. Озроқ бериб, давлатдан кўпроқ юлиб олиш пайида бўладиган айрим шахсларнинг таноби тарангроқ тортиб қўйилса, чакки бўлмасди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.